

Sentrumsnære turveger Universell utforming i Telemark

Eksempler fra Bamble Bø Drangedal Fyresdal Hjartdal Kragerø Kviteseid Nissedal
Nome Notodden Porsgrunn Sauherad Seljord Siljan Skien Tinn Tokke Vinje

Alle på tur - der de bor i Telemark!

Hvordan skal vi tilrettelegge nærmiljøet best mulig for en fysisk aktiv hverdag?

Vi trenger å bevege oss. Vi har godt av å være utendørs. Dette gjelder alle mennesker. Ung og gammel. I god eller dårlig form. Og med ulike funksjonsevner.

Nærfriluftsliv

Ut på tur er en god norsk tradisjon. For å fremme fysisk form og folkehelse kan turen og det enkle friluftslivet like gjerne gjøres i nærmiljøet der folk bor. Enten som ressurs sparende, nyttig og miljøvennlig "aktiv transport" til skole, butikk og venner, eller som rekreasjon, naturopplevelse og trening.

Tradisjonen med å gå tur og bevege seg utendørs er i fare for å bli svekket. Til daglig er vi blitt mer passive. Vi kjører mye bil, og vi sitter mye på skolen, hjemme og på jobben. Helsen og arbeidsevnen utfordres.

Rett til deltakelse

Men det å kunne forflytte seg som myk trafikant og turgjenger, har ikke bare med tradisjon å gjøre; det bør også være en menneskerett. Lokalsamfunna bør være slik at alle, uansett funksjonsnivå, kan få gleden av å komme på tur som en del av hverdagslivet.

"Norge skal være universelt utformet innen 2025". Slik er Regjeringens visjon i handlingsplanen for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013.

Vår visjon er: - Alle i Telemark bør ha muligheten til å gå, sykle og trille hjemmefra.

Gode steder

Mange bor slik at det naturgitte og bebygde nærmiljøet er fysisk krevende å bevege seg i. Vi klarer nok ikke å rette ut alle bakker, fjerne alle hindre og tilrettelegge fullt ut for alle personer.

Men – vi kan med økt kunnskap og god vilje gjennomføre en hensynsfull stedsutvikling. På den måten kan flere delta i fellesskapet, komme seg ut hjemmefra og møte andre i nabolaget. Med gode sko, sykkel, barnevogn, rullator og rullestol. På trygge og framkommelige stier, fortau og turveier. Og oppleve nær natur, kulturmiljø og mennesker.

Derfor har vi fokus på sentrumsnære turveger med universell utforming i Telemark. En viktig forutsetning er å ha gode steder å ferdes.

Målet er at alle skal kunne komme seg ut på tur - der de bor!

Kari Nordheim-Larsen,
fylkesmann

Terje Riis-Johansen
fylkesordfører

Kjell Solheim,
avd. direktør
Statens vegvesen,
Vegavdeling Telemark

Innhold

Forside	1
Alle på tur-der de bo i Telemark!	2
Innholdsoversikt	3

Del 1

Prosjekt "Sentrumsnære turveger med universell utforming"	4
Definisjoner	5
Prinsipper for universell utforming	6
Lovkrav	6
Universell utforming i Telemark	7

Del 2

Eksempler fra Telemark

Kommunene - Turvegene:

Bamble - Dammene	8
Bø - Evjudalen	10
Drangedal - Motjenn/bygdetunet	12
Fyresdal - Moland	14
Hjartdal - Bjårvatn i Tuddal	16
Kragerø - Frydensborg	18
Kviteseid - Kviteseid sentrum nord	20
Nissedal - Treungen	22
Nome - Ulefoss sentrum	24
Notodden - Tinnelva	26
Porsgrunn - Kjølnes	28
Sauherad - Kjærlighetsstien	30
Seljord - Seljord sentrum	32
Siljan - Opdalsvegen og sentrum	34
Skien - Lundedalen	36

Tinn - Månastien i Rjukan	38
Tokke - Bufjordstigen	40
Vinje - Edland	42

Del 3

Oppfølging	44
Innsatsområder og ressurser	45
Referanser	45
Kontakter	46
Siste side	48

Tema:

Handicaptaolett
Hvilemulighet
Tilrettelegging og drift
Skilting
Campingplass
Fugletårn
Bryggekant
Søppeldunker
Farer og hindringer
Offentlige uteanlegg
Planverktøy
Belysning
Ledelinjer/kanter
Sansehage
Separering gående/syklende
Ramper
Informasjon
Gangfelt

Prosjekt "Sentrumsnære turveger med universell utforming"

Fylkesmannen, fylkeskommunen og vegvesenet i Telemark startet i 2012 et samarbeid for å styrke universell utforming av utearealer. Prosjektet er i tråd med nasjonale føringer for å skape likestilling og gi økt likeverd. Målet i regjeringens handlingsplan er at alle kommuner skal ha minst ett friluftsområde som er universelt utformet. Prosjektet gjennomføres med økonomisk bidrag fra det nasjonale utviklingsprosjektet KI – universell utforming i fylker og kommuner, som koordineres av Miljøverndepartementet.

Mål og eksempler

Hensikten med rapporten er å vise fram ulike eksempler på turveger i kommunene som ligger i nærheten av der folk bor og oppholder seg i hverdagen. Gode turveger som er lett tilgjengelige, sentrale og enkle å ta i bruk, vil bidra til mer aktivitet og naturopplevelser i hverdagen, mindre bilkjøring, bedre trafiksikkerhet og flere sosiale treffpunkt. Kartleggingen viser bredden av typer turveger som går utover det tradisjonelle turområdet i skogen, og kan i denne sammenheng bestå av både fortauet i sentrum, snarveien til barnehagen, sykkelvegen til skolen, gangstien gjennom parken og spaserrunden ved sykehjemmet.

Lavterskeltur

Med tur mener vi i denne sammenheng ikke den energiske, unge personens ferdsel ut i fri natur og vekk fra sivilisasjonen. Derimot fokuserer vi på den nesten daglige forflytningen hjemmefra. Som når gammel og ung - uten motoriserte hjelpemidler - kommer seg til og fra skole, arbeid, butikk, venner, fritidsarena osv. Eller når vi bare er utendørs for turopplevelsens skyld. Poenget er at alle personer skal ha reelle muligheter til å komme på tur.

Kommunenes rolle

Det første steget i prosjektet har vært å kontakte kommunene og gjøre en kartlegging. Hvordan står det til? Har folk flest universelt utforma turveger der de bor?

Kommunene har en sentral rolle i en slik satsing. Turveger er i landskap, og formålet "turveg" bør inngå i kommunale planer og på kart, enten de er på privat eller offentlig eiendom.

Denne rapporten er en samling av eksempler på sentrumsnære turveger, der en utvalgt turveg i hver kommune omtales.

Planer og eksisterende anlegg

De fleste turvegene vi omtaler er ikke hundre prosent universelt utformet. Vi presenterer også eksempler på planer og ideer om turveger, uten at de foreligger ferdig utbygd. Hensikten vår har vært å vise at det er interesse i kommunene for å skape gode steder å ferdes. Og vi vil gi signal om at "fylket" kan bidra i utvikling av gode lokale prosesser.

Gjennomføring

Fylkeskommunen, fylkesmannen og vegvesenet har dannet en tverrfaglig prosjektgruppe. Der deltar også de fylkeskommunale rådene for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Hver kommune i Telemark har valgt en kontaktperson og en aktuell turveg. Denne sentrumsnære turvegen er befart av representanter fra kommunen og fylkets prosjektgruppe høsten 2012, sammen med landskapsarkitekter i AsplanViak AS.

De 18 turvegene i denne eksempelsamlingen er beskrevet av AsplanViak AS, i samarbeid med kommunene og prosjektgruppa. Målet videre for prosjektgruppa er å bidra til lokale utviklingsprosesser på de nevnte turvegene. Dessuten er det et mål å øke kompetansen og bevisstheten om universell utforming på alle områder i kommunene. Prosjektet vil vare ut 2015.

Attraksjoner

Vi kan anbefale besøk til og bruk av de sentrumsnære turvegene. Mye er tilrettelagt, sjøl om ikke alle turvegene er ferdigstilte. Det er mange attraktive områder som kan gi opplevelser av spennende natur og kulturhistorie, samt være sosiale møtesteder. I enkelte tilfelle kan det være kommunens eller bygdas mest populære gangveg.

De enkelte turvegene har fått en kort omtale. En grundigere analyse er ressurskrevende og må gjøres av lokalt ansvarlige. Rapporten viser uansett at det i alle kommuner er interesse for sentrale turveger. Lokalmiljøene jobber for å skape samferdselsårer som er tilrettelagt for alle.

Definisjoner

Universell utforming

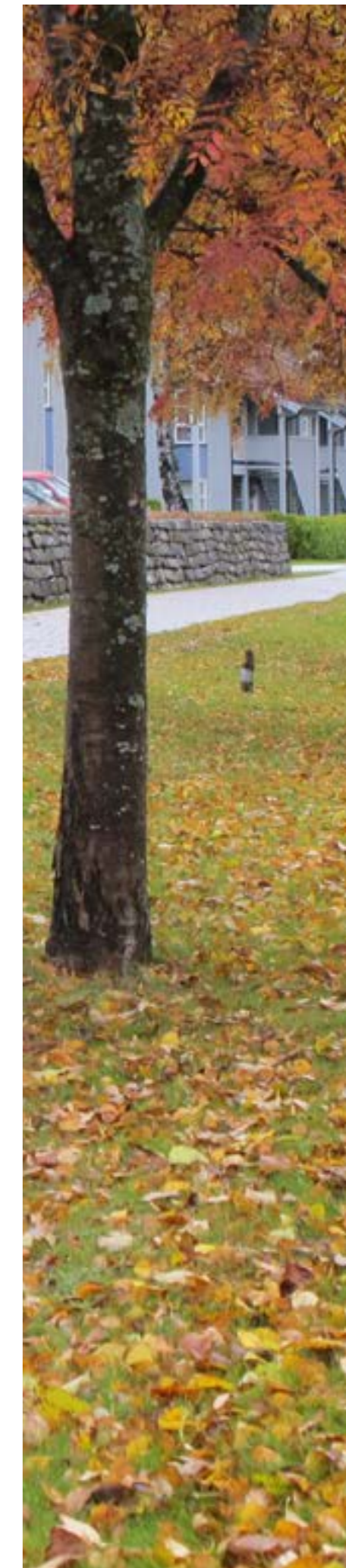
"Utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming."

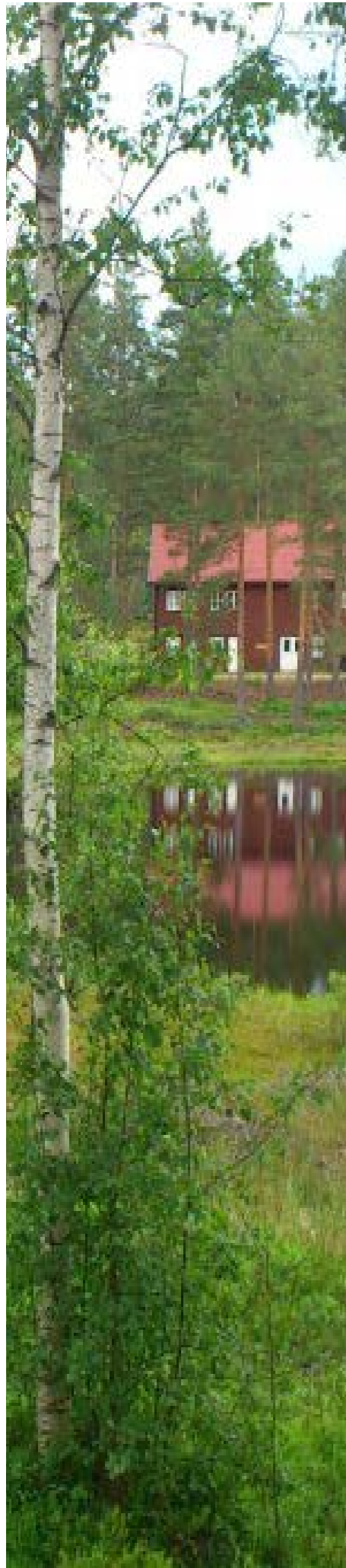
Hensikten er å forenkle livet for alle ved å lage produkter, kommunikasjonsmidler og bygde omgivelser mer brukbare for flere mennesker, med små eller ingen ekstra kostnader.

Målgruppen er alle mennesker.

Sentrumsnær turveg

En definert trase for myke trafikanter, med kort avstand (under 300m) til mange boliger i et tettbygd strøk. Gjerne også i gangavstand til barnehager, skoler, sykehjem, idrettsanlegg, butikker, grendehus m.m. Noen turveger er blandet med motorisert ferdsel. Turvegens lengde bør være minimum 2 km og helst som rundløype.

Generelle prinsipper for universell utforming

Følgende sju prinsipper er utarbeidet for å evaluere eksisterende utforming og gi veiledning i design.

1. Like muligheter for bruk. Utformingen skal være brukbar og tilgjengelig for personer med ulike ferdigheter.
2. Fleksibel i bruk. Utformingen skal tjene et vidt spekter av individuelle preferanser og ferdigheter.
3. Enkel og intuitiv i bruk. Utformingen skal være lett å forstå uten hensyn til brukerens erfaring, kunnskap, språkferdigheter eller konsentrasjonsnivå.
4. Forståelig informasjon. Utformingen skal kommunisere nødvendig informasjon til brukeren på en effektiv måte, uavhengig av forhold knyttet til omgivelsene eller brukerens sensoriske ferdigheter.
5. Toleranse for feil. Utformingen skal minimalisere farer og skader som kan gi ugunstige konsekvenser eller minimalisere utilsiktede handlinger.
6. Lav fysisk anstrengelse. Utformingen skal kunne brukes effektivt og bekvemt med et minimum av besvær.
7. Størrelse og plass for tilgang og bruk. Hensiktsmessig størrelse og plass skal muliggjøre tilgang, rekkevidde, betjening og bruk, uavhengig av brukerens kroppstørrelse, kroppstilling eller mobilitet.

Lovkrav

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, fra 1.1.2009, paragraf 9, omtaler plikten til generell tilrettelegging, dvs. universell utforming: *“Offentlig virksomhet skal arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten. Tilsvarende gjelder for privat virksomhet rettet mot allmennheten.*

Offentlig og privat virksomhet rettet mot allmennheten har plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten... Brudd på plikten til å sikre universell utforming etter tredje ledd (avsnitt over) regnes som diskriminering.”

Plan- og bygningsloven, endret fra 0.1.07.2009, sier i formålsparagrafen 1.1 femte ledd: *“Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak.”*

Universell utforming av turveger

Turveger som er tilrettelagt for alle tar hensyn til bevegelses- og orienteringsevne, samt miljøaspekter. Bl.a. har Statens vegvesen beskrevet dette i Håndbok 278. God tilgjengelighet er et viktig hensyn, og kort avstand til bolig gjør turvegen lettere å bruke.

Bevegelsesevne

Når det gjelder bevegelse er det viktig med jevne, faste og sklisikre overflater. Stigninger skal ikke være brattere enn 1:10 over korte strekninger, men helst slakere enn 1:20 hvis stigningen er lenger enn 25 m. Nivåsprang og kanter bør unngås, unntatt ved fotgjengerovergang. En kant på 2 cm har her en viktig funksjon for synshemmede. Det bør være hvilemuligheter med tilpassede benker. Bredden på turveien må gi tilstrekkelig plass for rullestoler og brede barnevogner. Anbefalt bredde er minst 1,8 m. Tverrfallet bør være høyst 2%. Over turvegen bør det være fri høyde på 2,25 m.

Orienteringsevne

Flest mulig skal kunne orientere seg på turvegen, sjøl om evnen til å se, høre eller forstå er redusert. God utforming kan hjelpe de med orienteringshemninger å følge vege, å kunne vite hvor han/hun er og å kunne unngå farer. Utformingen av turvegen bør ta følgende hensyn:

- forutsigbarhet, enkelhet og tydelighet
- fri for hindringer og klare avgrensninger
- overflater som informerer om bruk og er jevne og sklisikre
- informasjon må gis på flere måter
- god belysning
- ledelinjer med god kontrast, evt. rekkverk

Miljø

Personer med astma og allergi reagerer på stoffer i miljøet. Eksempelvis kan planter som gress, bjørk, or, hassel og burot langs gangveger fremkalle plager. Dette reduserer brukervennligheten til turvegen ved at enkelte grupper personer opplever store ulemper i perioder med pollenspredning. Turvegen vil ikke da være attraktiv for alle, men heller ekskludere potensielle brukere.

Eksempler fra Telemark

Mange mennesker bor inntil turvegene, slik at de lett kan inngå i dagliglivet til folk flest. Likevel må det være mange flere slike turveger, hvis målet er at alle skal enkelt komme seg på tur.

Ikke alle turveger er ferdig bygd, men de som er på planstadiet, synes realistiske å få virkeliggjort.

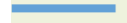
Graden av universell utforming er ulik. Alle turvegene har forbedringspotensial, slik at pr. november 2012 tilfredsstillende ikke alle deler av løypene strenger krav til universell utforming. Men vi har tatt dem med i rapporten, fordi turvegen har muligheter. Og fordi det er et ønske lokalt om å utvikle en god standard.

Om eksemplene

Hver kommunes turveg presenteres over 2 sider. Et kart viser turvegen med gul og grønnprikket linje (se tegnforklaringa). Turvegen beskrives kort gjennom tekst og bilder. Under overskriftene ”kvalitet” og ”utfordring” nevner vi særtrekk ved turvegen. Valg av ”tema” er som regel valgt ut fra et forhold med forbedringspotensial, samtidig som teksten gjøres allmenn aktuell. I spalten ”Fakta om turvegen” er vesentlig informasjon samlet som stikkord.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

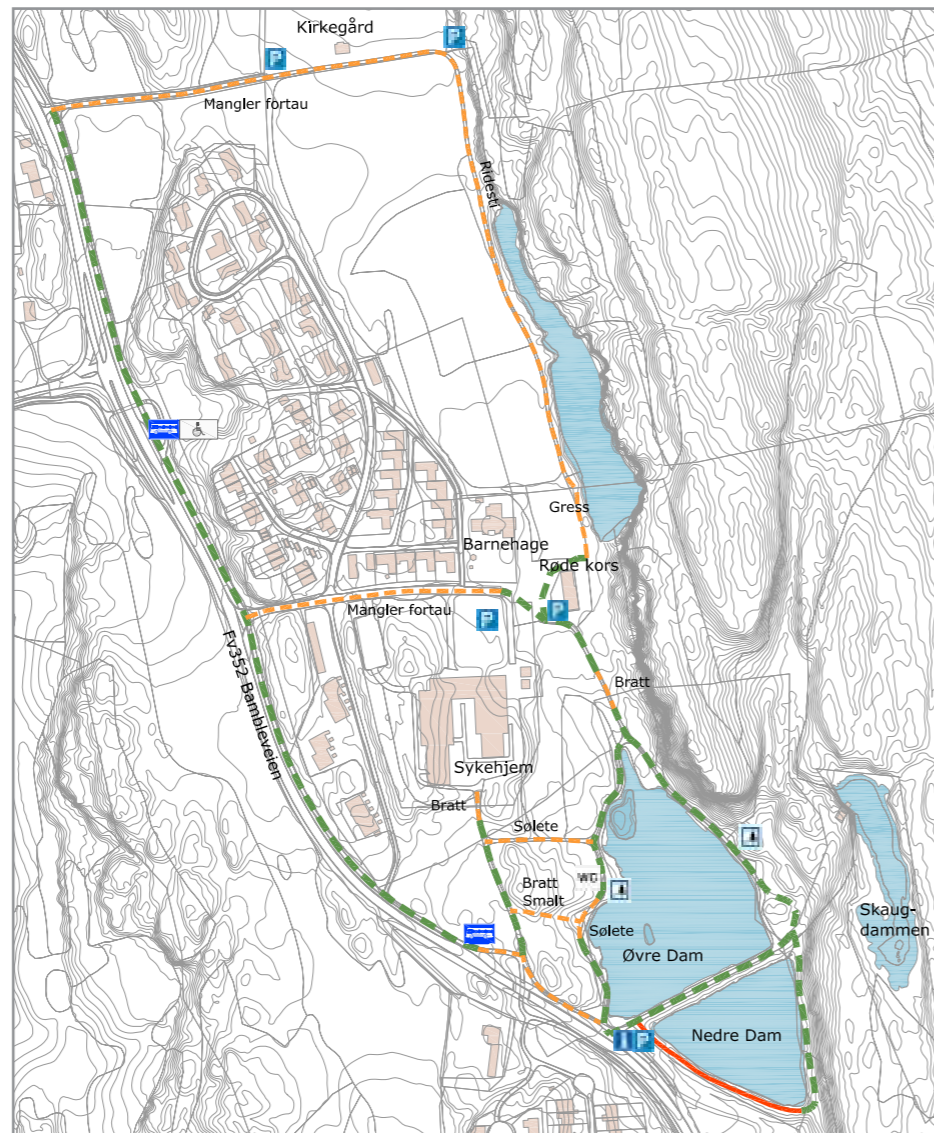
- Parkering
- Bussholdeplass
- Infotavle
- Rasteplass

Det finnes ett toalett i området, men det er ikke tilpasset funksjonshemmede.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Mange rastemuligheter langs Dammene med flott utsikt til vannet, men ikke godt tilrettelagt for UU.

Bamble - Dammene

Beskrivelse

Turvegen ligger ved Dammene (Øvre og Nedre Dam), sentralt på Langesundhalvøya. Dammene ble bygd da vannverket kom til Langesund i 1892. På slutten av 1980-tallet ble det i forbindelse med renovering av Dammene bygd en veg på østsiden. Samtidig ble det etablert en liten holme i Øvre Dam.

Den etablerte vegen ligger i et vakkert område med vannspeil på ene siden og vernet kalkfuruskog på motsatt side. Det åpne området gjør at det er visuell kontakt med folk og aktiviteter på tvers av vannet. Turvegen blir mye brukt, blant annet av beboere ved Bamble sykehjem, elever ved Langesund barneskole og barnehager. Vegen er også populær joggetrase, samt at mange bruker området til rast og hvile og turridding. Om vinteren blir Dammene brukt som skøytebane. Turvegen er en "Folk i Form-løype".

Kvalitet

Kvaliteten ved turvegen er at den ligger vakkert til, har mulighet for allsidig bruk og er tilpasset ulike brukergrupper. Vegen er bred og slett, og det er belysning rundt Dammene.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Høy aktivitet på turvegen. God standard på grusdekket og bra med belysning.

Utfordring

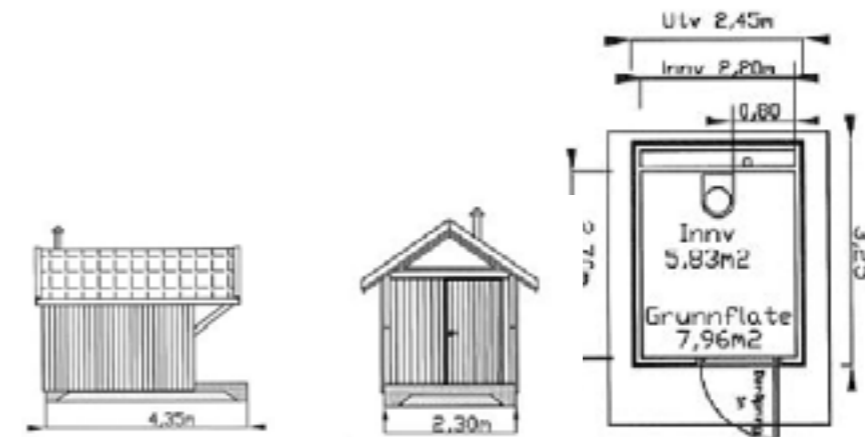
En av utfordringene er sambruk. Det stilles for eksempel forskjellig krav til underlag for ridende og rullestolbrukere.

Tema - handicaptoalett

Behovet for etablering av toalett og avstand mellom disse må vurderes i samråd med brukerne. Adkomst må være trinnfri og uten terskler. For rullestolbrukere uten ledsager må det være tilstrekkelig flatt areal utenfor døra, slik at det er mulig å åpne døra fra rullestol. I tillegg skal det være utadslående dør og ekstra lukkehåndtak på innsiden av døren.

Det skal være god kontrast mellom dør og dørkarm, samt god belysning. Toalettet skal ha nedfellbare armstøtter på begge sider. Hvis man velger å ha servant, må det være god høyde under.

Toalettet skal være godt skiltet og det bør fremgå hvilke grupper funksjonshemmede toalett er tilpasset.

Skisse Kristiansand kommune
Normaler for utomhusanlegg

Fakta om turvegen

Eierforhold:
Delvis privat, delvis offentlig.
Dammene ligger på kommunal grunn.

Byggeår:
Østlig del fra 1980-tallet

Kontaktperson i kommunen:
Servicetorget

Antall km: Ca 2,5km

Turvegtype:
Gruset turveg - 1,5-2m bred
Asfaltert adkomstveg uten fortau

Sommer/vinterbruk:
Den rette vegen mellom Dammene og bort til Røde Kors blir brøytet

508 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold:
Slett gangveg.

Dekke kvalitet:
Stedvis noe steinete og sølete. Trengs bare finjustering av toppdekket for å oppnå universell utforming.

Ledekanter:
God kontrast grus-gress

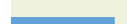
Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer

Foto: Elin Katrine Nilssen
Over: Parti forbi Eik kirkegård hvor ridende benytter turvegen.
Under: Bussholdeplass med UU.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Bussholdeplass

Kafe/restaurant

HC-toalett

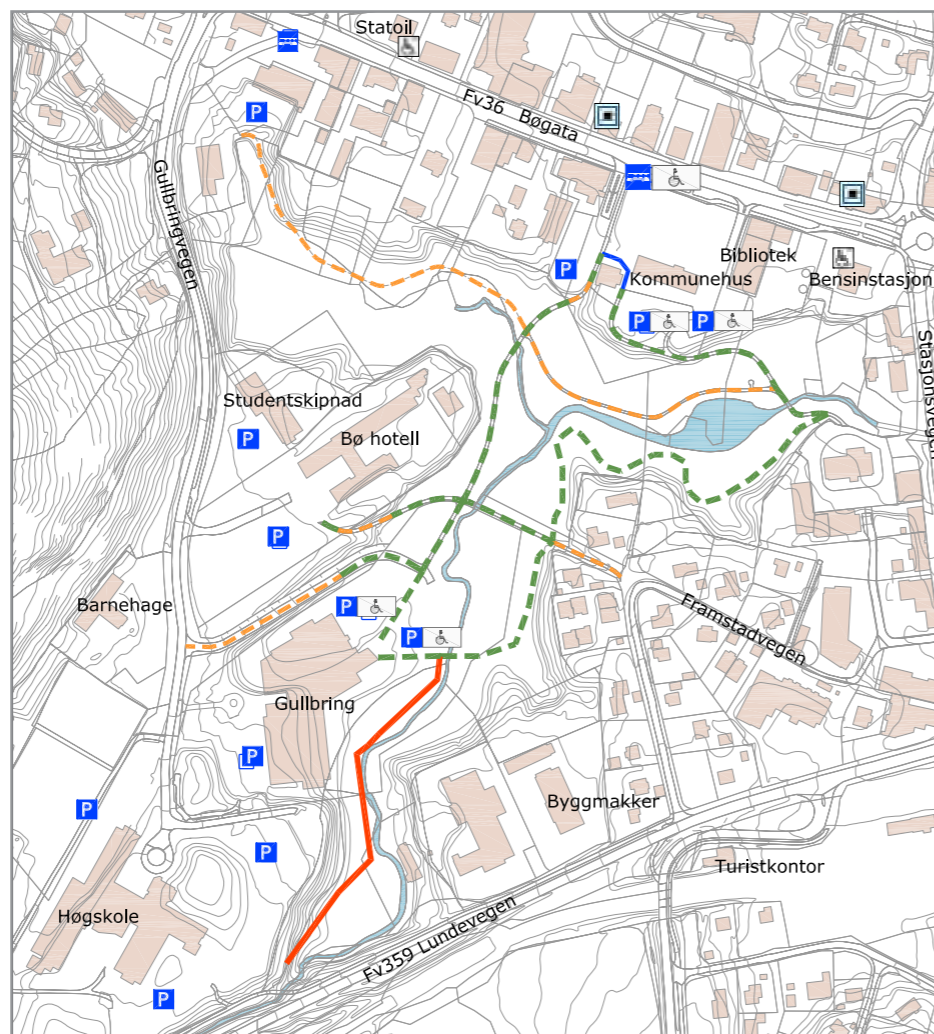

Foto: Asplan Viak
Gangvegforbindelse fra Bø Hotell og ned mot dalen. Litt lang og bratt.

Foto: Asplan Viak
Gruset sti mot Gullbringvegen. Denne strekningen oppgraderes 2013 med asfaltdekke og belysning.

Bø - Evjudalen

Beskrivelse

Turvegen, som er under bygging, er urban i den forstand at den ligger i sentrum. Den forbereder ulike sentrumfunksjoner, butikker, Høgskolen i Telemark, kulturhuset Gullbring, Bø hotell, kommunehuset, omsorgsboliger og boligområder. Ved full utbygging vil turvegen danne en sløyfe rundt dalen med mange avstikkere til sentrale mål beskrevet ovenfor.

Turvegen blir benyttet til tur- og rekreasjonsformål, men er også en viktig gangforbindelse og skoleveg på tvers av dalen.

Kvalitet

Turvegen går gjennom et idyllisk område med bekker og vannspeil i Evjudalen. Den sentrale beliggenheten med gode forbindelser til sentrum og viktige institusjoner, boligområder og parkeringsplasser bidrar til å heve kvaliteten og øke bruken i området.

En utvikling av området med etablering av viktige tverrforbindelser og tilrettelegging for ulike leke- og aktivitetsformål, samtidig som det legges opp til en spennende lyssetting av området, vil bidra til å øke attraktiviteten på området ytterligere.

Det ligger videre en forventning i at aktørene rundt for eksempel Gullbring, vil stå for ulike arrangement som vil trekke folk til området.

Foto: Roger Jensen
Dalen sett fra vestsiden av kommunehuset og mot Gullbring. Asfaltert dekke og belysning er en kvalitet ved turvegen.

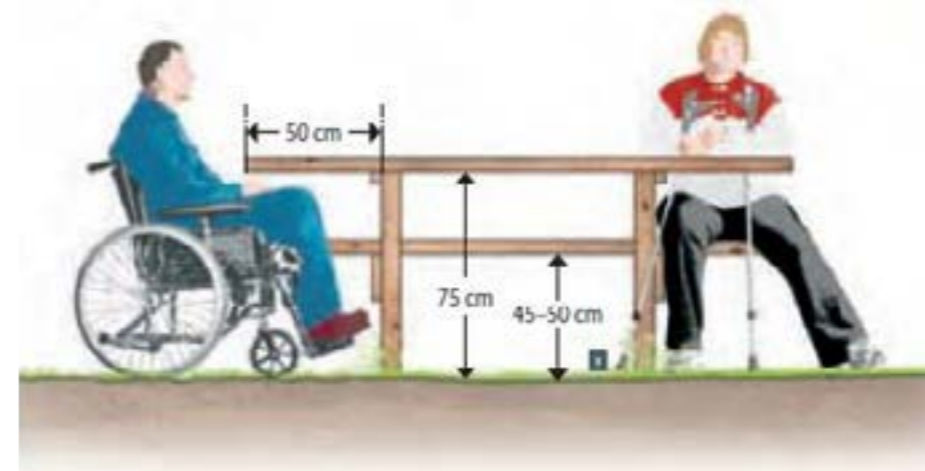
Utfordring

Den største utfordringen er tverrforbindelsene fra omkringliggende arealer til gangsystemet nede i dalen. Før utbygging er flere av tverrforbindelsene til dels lange, bratte og mangler hvilemuligheter. UU-standard vil bedres gjennom utbygging fra 2013.

Tema - hvilemuligheter

I lange bakker hvor kravet til stigningsforhold ikke er tilfredsstillende i forhold til universell utforming, bør det etableres hvileplan/flate partier på siden av veien.

Benker er viktige, ikke bare ved utsiktssteder, men også på hvilesteder langs turvegen. De som sitter skal ikke være til hindring for de som går. Bord må utformes slik at en rullestolbruker kan sitte inntil. Anbefalt høyde fra underlaget til bordplata er 75 cm (minimum 67 cm). Benkehøyde 45-50 cm. Utstikk av bordplate skal være på minst 50 cm slik at rullestol kan trilles helt inntil bordplaten. Underlaget må være flatt, fast og jevnt.

Skisse: Veileder Kultur- og kirke departementet
Tilrettelegging av turveier, løyper og stier.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Regulert turveg med landskapsplan

Eierforhold:
Kommunal eiendom

Byggeår:
1995. Er under utbygging

Kontaktperson i kommunen:
Teknisk eining v/Kristin Karlbom Dahle

Antall km: Ca 2km + sentrumsgater

Turvegtype:
Gruset gs-veg bredde 1,5m
Asfaltert gs-veg - bredde 1,5 - 2,5m

Sommer/vinterbruk:
Deler av turvegen blir brøytet

455 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold: Max 1:9

Ledekanter:
God kontrast mellom asfalt og gress
Dårlig kontrast mellom grus og gress

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer

Foto: Hilde Pedersen
Parti fra dalen med gruset gang- og sykkelveg. Denne skal rustes opp med asfaltdekke, samt at det skal etableres lekeplasser og belysning.

Foto: Asplan Viak
Ungdom som benytter seg av turvegen og broforbindelse.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Infotavle

Bussholdeplass

HC-toalett

Severdigheter

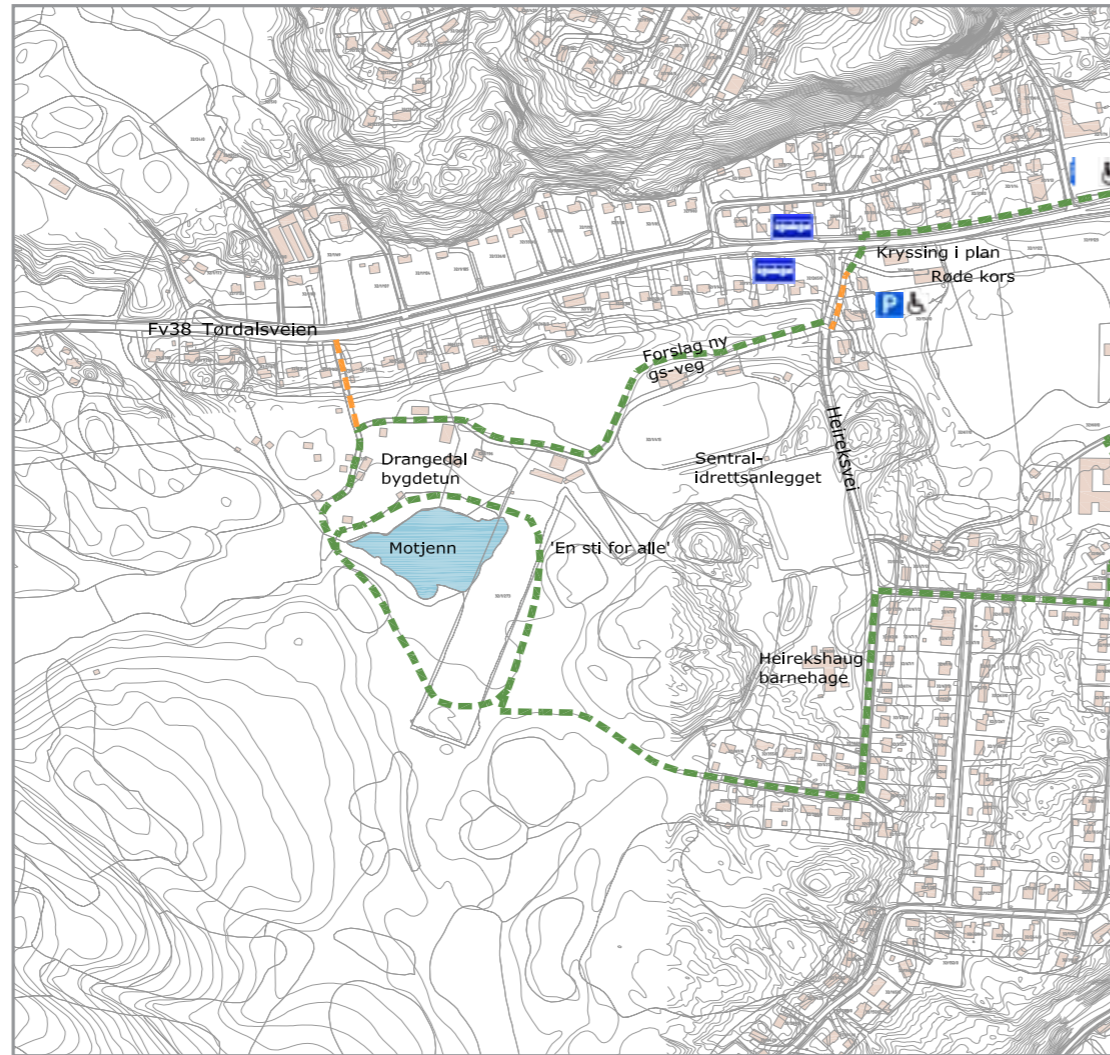
Parkering:

I reguleringsplan for Motjenn legges det opp til parkeringsplass langs innfartsveien og ved skiskytingsarenaen og Drangedal bygdetun.

Foto: Roger Jensen
En sti for alle.

Drangedal - Motjenn/Bygdetunet

Beskrivelse

Motjenn ligger nær Drangedal sentrum (Prestranda). Området har et variert tilbud for barn og unge. Skoler, barnehager, foreninger og private er flittige brukere av området til rekreasjon, idrett og undervisning både sommer og vinter. Høsten 2012 ble "En sti for alle" åpnet. Stien er spesielt tilrettelagt for rullestolbrukere og brukere med barnevogn. Bredden på turveien er bare 1,2m noe som harmonerer med brukernes ønske om en opplevelse av å være på tur i skogen.

Turvegen passerer sentralidrettsanlegget og går innom Drangedal bygdetun som er et friluftsmuseum med 20 bygninger. De første bygningene ble flytta hit på 1960-tallet og er plassert som på en typisk Drangedalsgård, med husmannsplass, seter, skaustue og heigard.

For drevne el-rullestolbrukere er det mulig å velge en lengre trasé som går gjennom det etablerte boligområdet, "Sjømannsbyen", videre forbi Heirekshaug barnehage, Drangedal alders- og sykehjem, frisklivssentral, boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne og videre til Drangedal 10-årige skole og Drangedal idrettshall.

"En sti for alle" ligger i god tilknytning til et godt etablert stinett/løypenett med forbindelse til bl.a. Langmyrheia. Dette gjør at turvegnettet blir brukt av alle, uansett alder og funksjonshemming.

Tegnforklaring

-
-
-
-

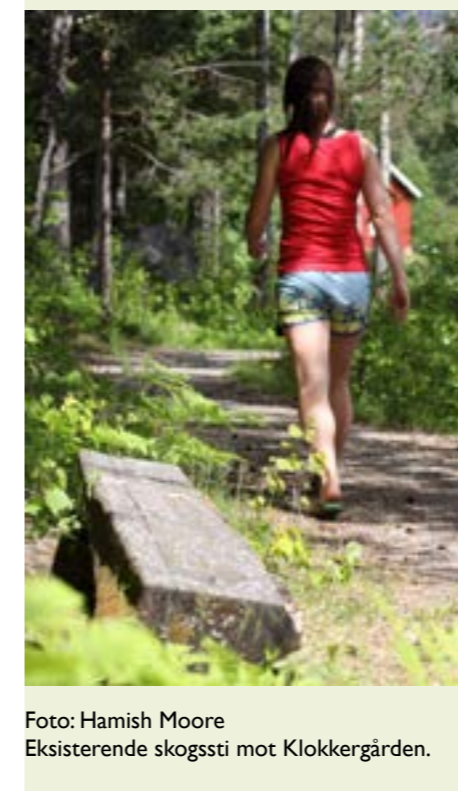
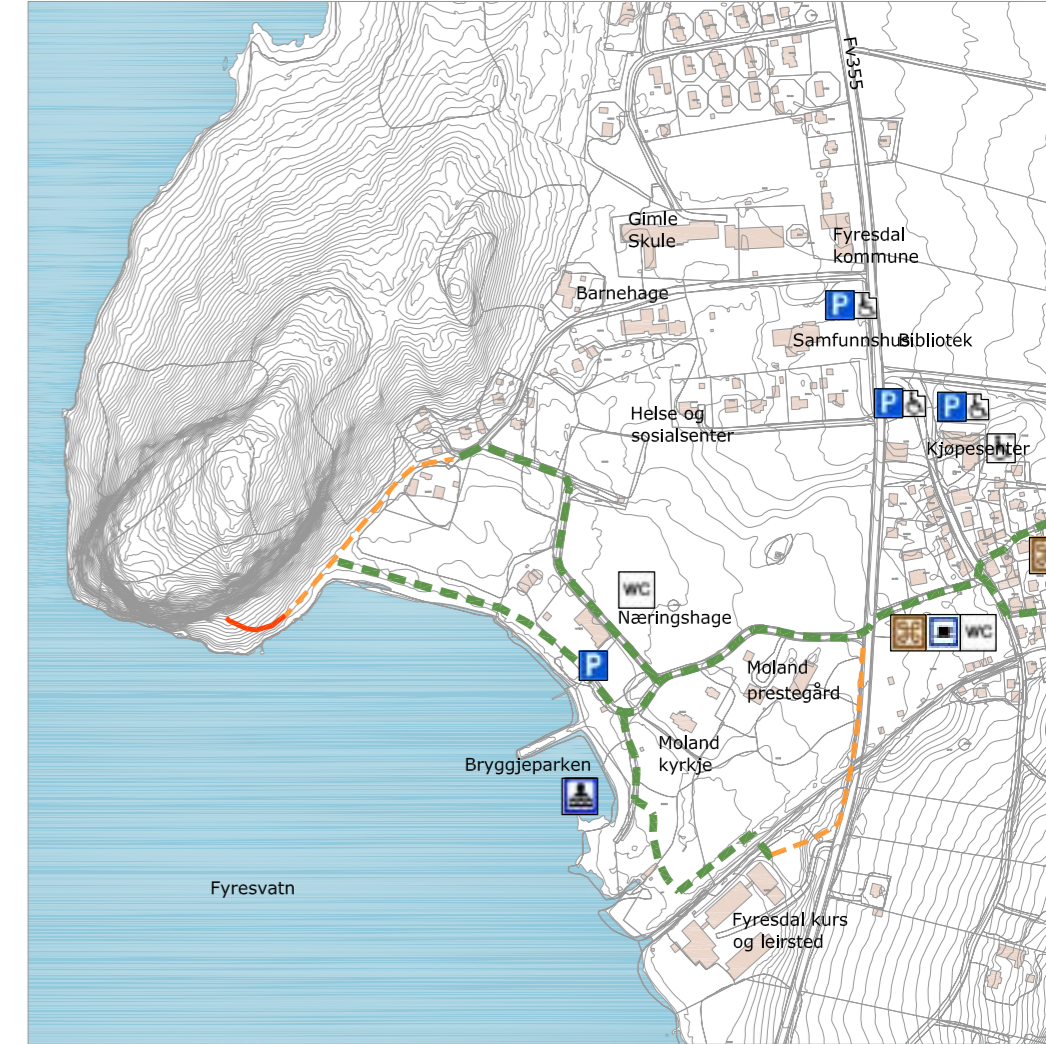

Foto: Hamish Moore
Eksisterende skogssti mot Klokkergården.

Fyresdal - Moland

Beskrivelse

Turvegen har utgangspunkt i Fyresdal sentrum med mulighet for parkering på kjøpesenteret eller ved bygdemuseet. Turen gir en variert opplevelse med Folkestadbyen, Øyskogen, bygdemuseet, Moland prestegård, Moland kyrkje og Fyresvatn.

Husene i Folkestadbyen ligger tett langs etter gateløpet og med fine, små hager rundt og danner en tett hageby. Dette er et særtrekk for Fyresdal sentrum sammenlignet med andre bygger.

Et av de største gravfeltene fra yngre jernalder i Telemark ligger i bygdetunet Øyskogen. På bygdemuseet kan du også se bygninger fra ulike tidsperioder mellom 1500- og 1800-tallet.

Bryggjeparken er tilrettelagt som badebasseng og rasteplass med takoverbygd grillplass. I dette området finner du den gamle fløytingsbåten "MB Teisner" som er bygd på Akers Mek. Verksted og var i bruk fram til 1971.

Mulighet for korte og litt lengre turer.

Foto: Bjørg Wethal
Grillplass i Bryggjeparken.

Kvalitet

Vekslingen mellom de tette bygatene i Folkestadbyen, det åpne, furukledte bygdetunet med sine karakteristiske gravhauger, museumsområdet og det åpne landskapet ut mot Fyresvatn gir en interessant og variert vandring gjennom historien og landskapet.

Munkhola som ble dannet under istida av is og frostsprengning er en spennende avstikker fra rundløypa.

Utfordring

Gateløpet i Folkestadbyen har en stigning på 1:16 som kan være en utfordring for manuelle rullestolbrukere. Stigningsforholdene og trafiksikkerhet er også en utfordring for forbindelsen fra Fyresdal kurs- og leirsted mot sentrum.

En utbedring av eksisterende sti fra Klokkergården mot Munkhola (Klokkarhammaran) ville komplettert turvegen med en fin opplevelse gjennom skogsterreng.

Det er generelt behov for flere sitteplasser med unntak av området ved Bryggjeparken.

Tema - skilting

Det er generelt god skilting med informasjon om Folkestadbyen og Øyskogen. Likevel er det behov for bedre allmenn skilting. Infotavler bør utformes slik at også rullestolbrukere kommer inntil og kan lese informasjonen.

Vandrerregionen har utviklet

Foto: Hamish Moore
Ved stranda av Fyresvatn

Foto: Bjørg Wethal
Folkestadbyen.

Fakta om turvegen

Kulturminneløypa ble skilta i 2009.

Kontaktperson i kommunen:
Hilde Martini Momrak, Kulturkonsulent

Antall km: ca 3km totalt

Turvegtype:
Asfaltert boliggate, adkomstveg
Gruset turveg, ca bredde 3m

Sommer/vinterbruk:
Mesteparten av turvegen blir brøytet
300 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold:
Vegen i Folkestadbyen har stigning 1:16 som kan være bratt for manuelle rullestolbrukere.

Dekkekkvalitet:
Bra med unntak av behov for noe utbedring langs stranda.

Ledekanter:
God kontrast asfalt-grus og grus-gress. Gresset har en tendens til å gro innover vegen

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer i opparbeidet trasé

Foto: Bjørg Wethal
Infotavle Øyskogen. Denne er for høy og for langt unna til at rullestolbrukere kan lese.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Infotavle

Camping

Kafe/restaurant

HC-toalett

Severdigheter

Badeplass

Bussholdeplass:

Det er ingen fast bussholdeplass i sentrum. Bussen stopper på signal.

HC-toalett:

Det finnes ikke offentlig tilgjengelig HC-toalett. HC-toalett inne på cafeen. Vinterstid har cafeen kun åpent i helgene, vinterferien og påsken.

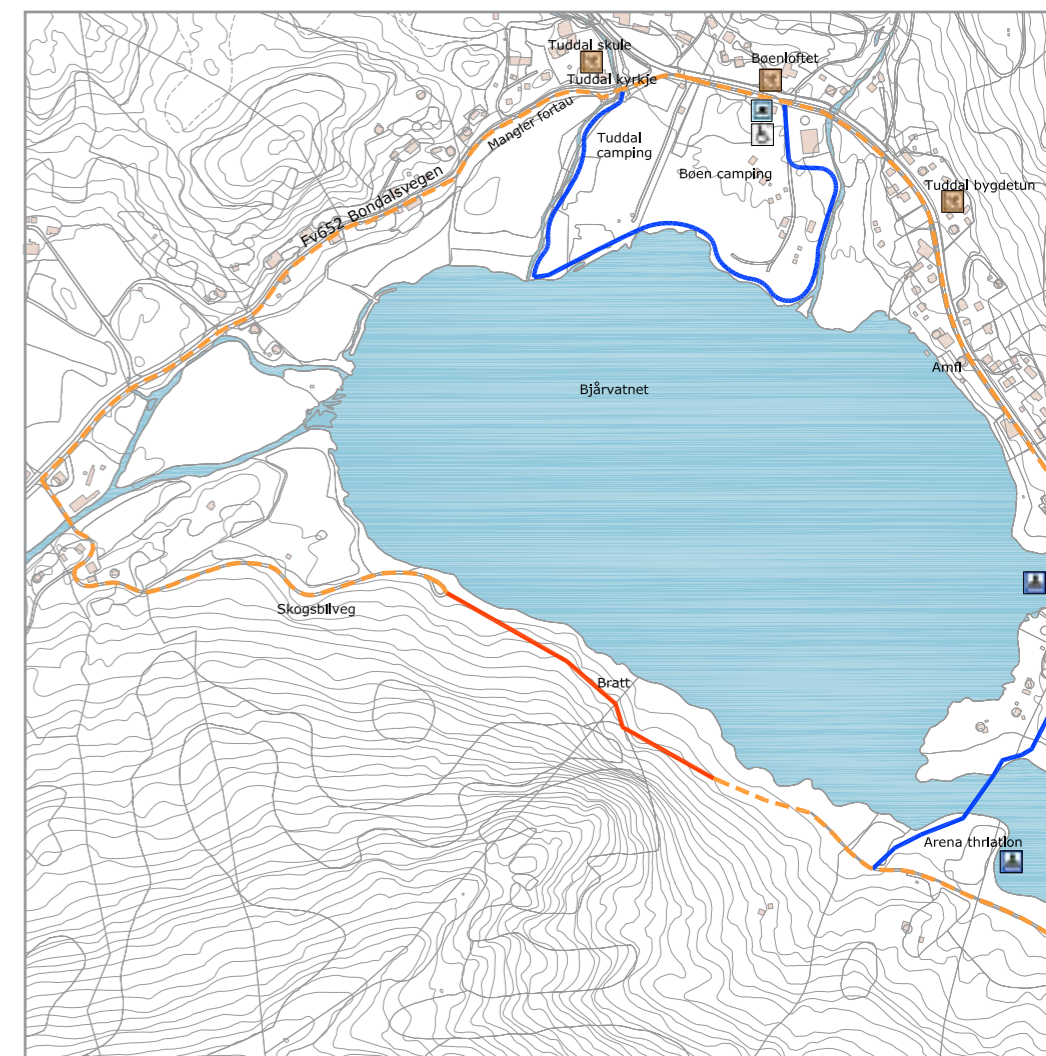

Foto: Torunn Hovde Kaasa
Rasteplass. Behov for utbedring for å kunne tilfredsstillende kravet til universell utforming.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Infotavle ved badekulp og starten på skogsbilvegen i sør. Skiltet har god lesbarhet.

Hjartdal - Bjårvatn i Tuddal

Beskrivelse

Turvegen går rundt Bjårvatn og kombinerer opplevelse av natur, kultur, historie og bygdesamfunn. Et sagn forteller at det befinner seg et troll i hvert av de 5 fjella som omkranser Tuddal og turstien. På vestsiden av Bjårvatn følger man den grusa skogsbilvegen gjennom skogsterreng, stedvis med god tilgang til vannkanten og lokale fiskeplasser. På sørsiden av vannet møter man Bondalsvegen som går gjennom sentrum med bl.a. Tuddal kyrkje, Tuddal skule, Bøenloftet, Bøen kiosk og kafe, Tuddal og Bøen camping, Tuddal Bygdetun, Buen Kulturvekstad med amfi og Joker, "Tuddal Handelslag".

Turvegen har status som folkesti og blir bl.a. brukt som løpsetappe under Tuddal Triatlon som blir arrangert siste lørdag i juli hvert år. Bjårvatn med provisoriske arenaer på tilliggende jorder fungerer som svømmearena.

Kvalitet

Den største kvaliteten med turvegen er at den er sammenhengende og lett kan benyttes av syklende og de med barnevogn. Det er en utfordring for rullestolbrukere å forsere hele traseen, men beliggenhet og terreng tilsier at deler av turstien relativt enkelt kan opparbeides med universell utforming. Mulig å lage kortere turveg over sundet i Bjårvatn.

Utfordring

Den utvidete turvegen har noen utfordrende stigningsforhold og kan bare brukes av de mest avanserte brukerne med el-rullestol. Samtidig gir dette disse brukerne en større grad av mestring og opplevelse.

Det bør fokuseres på utbedring av de største problemområdene, samt legge til rette for sitteplasser for ytterligere å øke andelen brukere av området.

Tema - tilrettelegging og drift

Stien er i stor grad utført på dugnad i samarbeid med bygdetunlaget, Drangedal JFF, Heilt Vilt og andre frivillige.

Rullestolbrukere har stått sentralt i prosessen, både som initiativtakere og medspillere. Dette har bidratt til en turveg som gir muligheter og utfordringer for brukere med ulike behov og forutsetninger.

I deler av anlegget er det brukt en spesiell type svart grus som gir et stødig og godt underlag og reduserer problemer med avrenning. Det ser videre ut til at det er mindre problem med gjengroing.

Motjenns venner vil stå for videre utbedringer og drifting.

Foto: Anne Kjendsheim
Idylliske Motjenn.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Reguleringsplan for Motjenn. Planen legger opp til oppgradering av innfartsveien inn til området.

Eierforhold:
Kommunen har inngått avtaler med grunneier Opplysningsvesenets fond (OVF) og Drangedal bygdetun som er fester av området.

Byggeår: 2012

Kontaktperson i kommunen:
Anne Kjendsheim

Antall km: ca 900m rundt Motjenn
Utvidet turveg: 3km

Turvegtype:
Asfaltert gang- og sykkelveg/fortau
Gruset turveg, ca bredde 1,2m

Sommer/vinterbruk:
Turveg ikke brøytet

702 perosner bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold:
Partier med stigning på 1:14. Dette er for bratt for manuelle rullestolbrukere

Dekkekkvalitet:
Komprimert svart grus på stinettet, asfalt på gs-veg og boligater

Ledekanter:
God kontrast mellom grus og skogvegetasjon

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer i opparbeidet trasé

Foto: Bjørg Wethal
Drangedal bygdetun.

Utfordring

Det er utfordringer med stigning i et parti av skogsbilvegen. Det er vanskelig å legge om traseen pga av terrenget. Eneste mulighet er å etablere en brygge langs vannkanten, som vil bli en lang og krevende løsning. En annen utfordring med å kombinere skogsbilveg med universelt utformet turtrasé, er dekket. Grusen blir ofte for løs og grov, samt at fremføring av tømmer skaper et ujevnt dekke.

Tuddalsvegen og Bondalsvegen er ikke etablert med fortau eller gang-/sykkelveg.

Tema - campingplass

Tuddal og Bøen camping ligger i sentrum av Tuddal, med Bøen cafe og tilgang til turvegnett og vannarealer. Området er flatt og potensialet for universell utforming er stort. En oppgradering av lekeplasser, serviceanlegg, resepsjon/kiosk og utvalgte hytter, samt utbedring av dekket på internvegen, vil gi en universelt utformet campingplass. Her er det mulighet for å etablere brygger, fiskeplasser og baderamper. Dette vil gi tilbud til de som ikke har mulighet til å benytte seg av den øvrige turvegstrekingen. Det bør etableres parkering og toalett for besøkende.

Foto: Mari Nymo
Tuddal camping (nærmest) og Bøen camping.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Gs-veg og turveg i kommuneplan

Eierforhold:
Turvegen eies av private grunneiere med avtale om allmenn bruksrett

Byggeår: 1990

Kontaktperson i kommunen:
Torunn Hovde Kaasa,
Frisklivs koordinator

Antall km: 5,4km

Turvegtype:
Gruset skogsbilveg - ca 3m bred
Asfaltert fv. 651, Tuddalsvegen og fv-652, Bondalsvegen.

Sommer/vinterbruk:
Skogsbilvegen blir delvis brøytet.

Ca. 75 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold:
Bratt stigning midtveis på skogsbilvegen.

Ledekanter:
Uklar overgang mellom grus-gress

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer

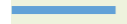

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Bøen camping.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Bjårvatn en vinterdag omkranset av fjell.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Bussholdeplass:

Foto: Sidje Reiso, BioFokus
Forvaltningsplan for Frydensborg plante og dyrefredningsområde.

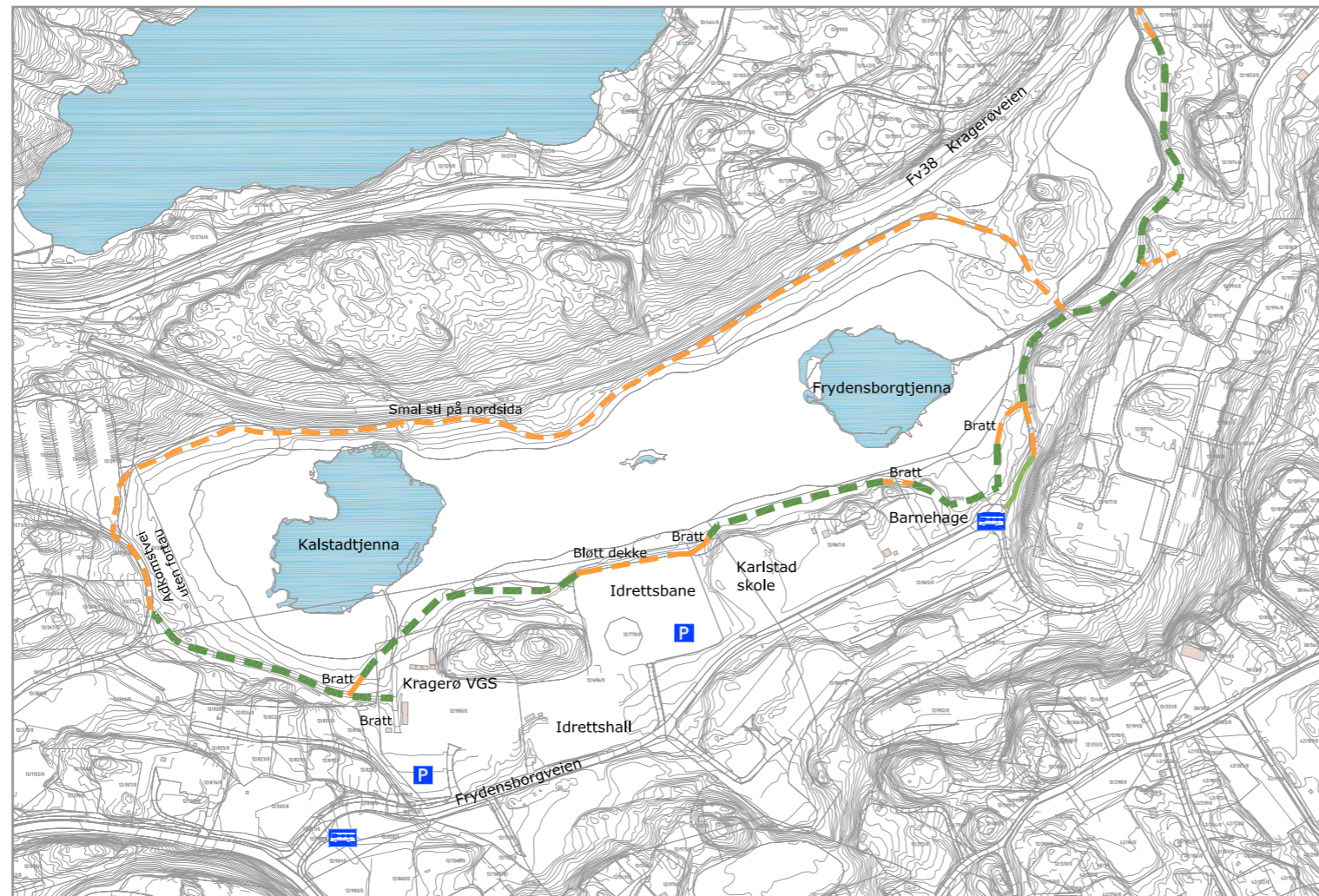

Foto: Elin Katrine Nilssen
Belyst gs-veg med god standard på grus-dekket.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Adkomstveg til bl.a. skole. Her anbefales fortau.

Kragerø - Frydensborg

Beskrivelse

Turvegen går i et våtmarksområde med et spesielt rikt fugleliv med en rekke sjeldne og truede arter. Den ornitologiske foreningen og turistforeningen arrangerer årlig lyttetur i området. Turvegen går forbi og rundt to vann, Kalstادتjenna og Frydensborgtjenna, som begge er nesten helt igjengrodd. Gjennom forvaltningsplanen skal det ryddes og skjøttes ved vannene. Det er ønskelig å reetablere et sammenhengende vannspeil. Søndre del av turvegen har lite sol og ligger i et kaldluftsdrag. Vegen ligger nær videregående skole, idrettshall, barneskole, barnehage og boliger. Forbindelse videre til Studsdalen i øst med skiløype, folkesti, ny Tarzanløype, bmx, og aktivitetsområde.

Kvalitet

Den største kvaliteten med turvegen og området den går gjennom, er naturopplevelsen den gir med fuglesang, urskogsfølelse og utsyn til vannene. Området er småkupert noe som gjør tilrettelegging enklere enn ved store nivåforskjeller. Det er belysning på hele strekningen langs sørsiden av vannene og godt med parkeringsmuligheter.

Utfordring

Turvegen mangler tilrettelegging med eksempelvis HC-toalett, benker, utsiktsplasser, brygger, fugletårn og grillplasser. En slik tilrettelegging vil gjøre turvegen attraktiv for et større omland. Turstien langs nordsiden av tjennene er en utfordring med hensyn på

stigningsforhold. Tett vegetasjon langs stien medfører også at utsikten til tjennene begrenses.

Foto: Kjersti Berg
Fugletårn. Ordings odde mellom Heistadstranda og Ørvik, Porsgrunn

Foto: Elin Katrine Nilssen
Stiforbindelse langs nordsiden av vannene.

Tema - fugletårn

Tjennene med våtmarker er av særlig viktighet for fuglelivet. De viktigste ornitologiske verdiene er knyttet til hekkeområder for spurvefugl som nattergal, rørsanger og myrsanger. Lokaliteten er viktig overvintringslokalitet for vannrikse. Under høsttrekket er det registrert svært store antall våtmarkstilknyttede spurvefugler.

Det er ønske om å etablere et fugletårn i området som skal være tilgjengelig for alle. Dette setter strenge krav til materialbruk og utforming. Fugletårnet bør utformes på en slik måte at det glir naturlig inn i terrenget.

Nedenfor er vist et godt eksempel på et universelt utformet fugletårn i Porsgrunn.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Området omfattes av en områdefredning for planter og dyr, vedtatt 2006. Det skal skjøttes etter forvaltningsplan utarbeidet 2011. Nordsiden er ikke opparbeidet.

Eierforhold:
Kragerø kommune og Petter Dahll

Byggeår: 1996

Kontaktperson i kommunen:
Stine Skauen Anderssen/
(Inger Nina Isaksen fra august 2013)

Turvegtype:
Gruset gs-veg, 0,5-3m bred
Gruset turveg, 1-3m bred
Sti, 1m bred

Sommer/vinterbruk:
Gs-vegen blir brøytet på sørsiden.

I 188 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Dekkekvalitet:
Stort sett ok dekke med fast grus.
Fast mørk grus, av og til steinete. Stien går på utsiden av grusbanen og er smal og gjengrodd.

Ledekanter:
Gode visuelle ledekanter grus-gress.

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer

Foto: Elin Katrine Nilssen
Rullestolbruker tester turveg.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- Bussholdeplass
- Infotavle
- Kafe/restaurant
- HC-toalett
- Severdigheter
- Fiskeplass
- Rasteplass

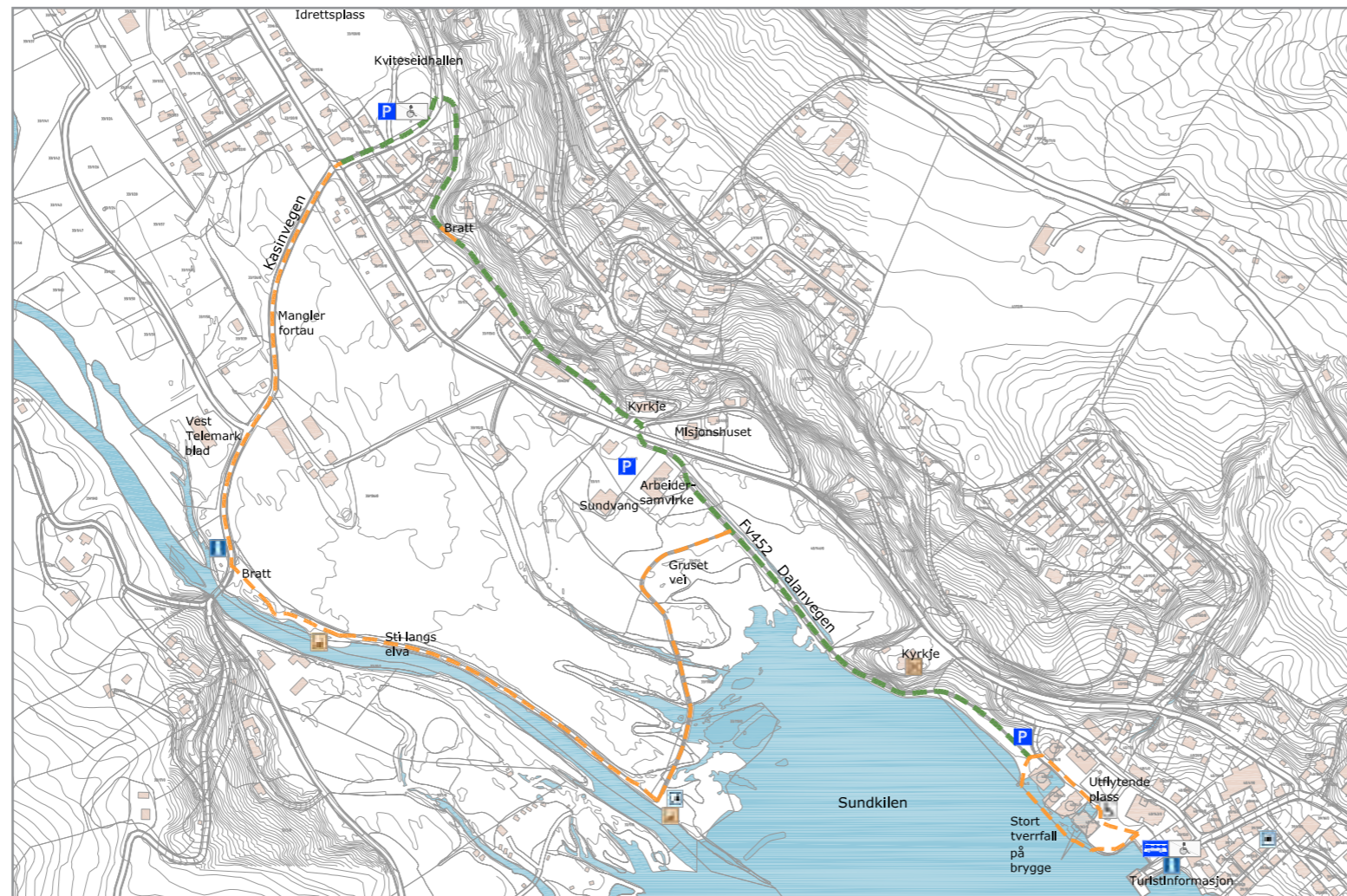

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad Sundkilen.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad Nyetablert gs-veg langs vannet nord for Kviteseidbyen

Kviteseid - sentrum nord

Beskrivelse

Turvegen i Kviteseid ligger nord for sentrum og er en variert rundløype som går langs bryggekant, over våtmarksområder, på oppmurte elvebredder og adkomstveger og via gang- og sykkelvegnett. Deler av løypa er viktig som skoleveg og som «klasserom» for friluftundervisning. Den er også nyttet av turister og tilreisende fra nærområdet. I sommerhalvåret kommer flere vannvegen med båt over Sundkilen. Langs turvegen finner vi Kviteseid kyrkje, Kviteseidhallen med idrettsplass og kunstgrasbane, misjonshus/bedehus, Kviteseid Arbeidersamvirke, Kulturhuset Sundsvang, Dyrsku-stenen til minne om første fesjået i 1856 og gammel fredet tinghaug. Ved Sundkilen er det fiske og båt plasser og et rikt fugleliv.

Foto: Roger Jensen Idrettsparken med tilrettelagte og merka HC-parkeringer foran Kviteseidhallen.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad Ved gravplass. Porten er for smal for rullestol.

Utfordring

Det er utfordringer med passasje fra fiskeplassen ved Dalaelva og frem til Kasinvegen. Dette er et tråkk på gammel elvemur hvor terrenget er ujevnt, det er smalt, mye vegetasjon i og nær opptil stien.

Havne- og sentrumsområdet er noe utflytende og vanskelig å orientere seg i. Som en turistdestinasjon er det for lite toaletter som har HC-standard.

Tema - bryggekant

Overgang fra land til brygge skal ha max stigning 1:15 og ingen kanter over 2cm. For rullestolbruker med ledsager kan det her gjøres skjønsmessige vurderinger. Brygga må ha tilstrekkelig stort areal til at rullestol kan snu (1,5m) og stoppkant som er minimum 15cm høy. Bredden mellom bordene må ikke overskride 1 cm. For godkjenning i forhold til synshemmede, må det vurderes om det er tilstrekkelig kontraster, rekkverk m.v. for å hindre utforkjøring. Bruk og plassering av rekkverk må vurderes i forhold bruk og funksjon (fiskeplass, båt plass o.l.) Det samme gjelder bredden på brygga.

Kvalitet

Turvegen har minimale nivåforskjeller og tilnærmet universell standard fra sentrum og ut til naturområder med fiskemuligheter i Dalaelva. Det er stor allmenn interesse for å holde turvegen i hevd.

Foto: Roger Jensen Brygga i Kviteseid med kirka i bakgrunn. Brygga er preget av setninger og stort tverrfall.

Fakta om turvegen

Eierforhold:
Delvis kommunal grunn, fylkesveg mm

Byggeår:
Ca 1990 og 2012

Kontaktperson i kommunen:
Torunn Raftevold Rue, Eining for samfunnsutvikling og drift

Antall km: 3,5km

Turvegtype:
Asfaltert gs-veg - 2,5m bred
Gruset gangveg - 2,0m bred
Sti - 0,5m bred
Trebrygge - 3,0m bred
Asfaltert adkomstvei u/ fortau
Fortau - 2m bredt
Asfaltert lokalvei - 4m

Sommer/vinterbruk:
Gs-vegen blir brøytet og gruset
365 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold: Max 1:9

Ledekanter:
God kontrast mellom asfalt og gress, men ujevn. God kontrast mellom grus og gress, men noe ujevn. Liten kontrast mellom asfalt og grus, men jevn kant.

Nivåforskjeller:
Ingen

Min fri høyde:

Trær tett på langs elva

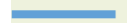

Foto: Roger Jensen Skoleelever på tur i skoletiden. Kasinvegen.

Foto: Roger Jensen Smal stiftorbindelse mellom fiskeplass og Kasinvegen. Stien ligger på elvemur.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- Bussholdeplass
- Campingplass
- Kafe/restaurant
- HC-toalett
- Severdigheter
- Badeplass

Foto: Bjørg Wethal
Den gamle lokstallen.

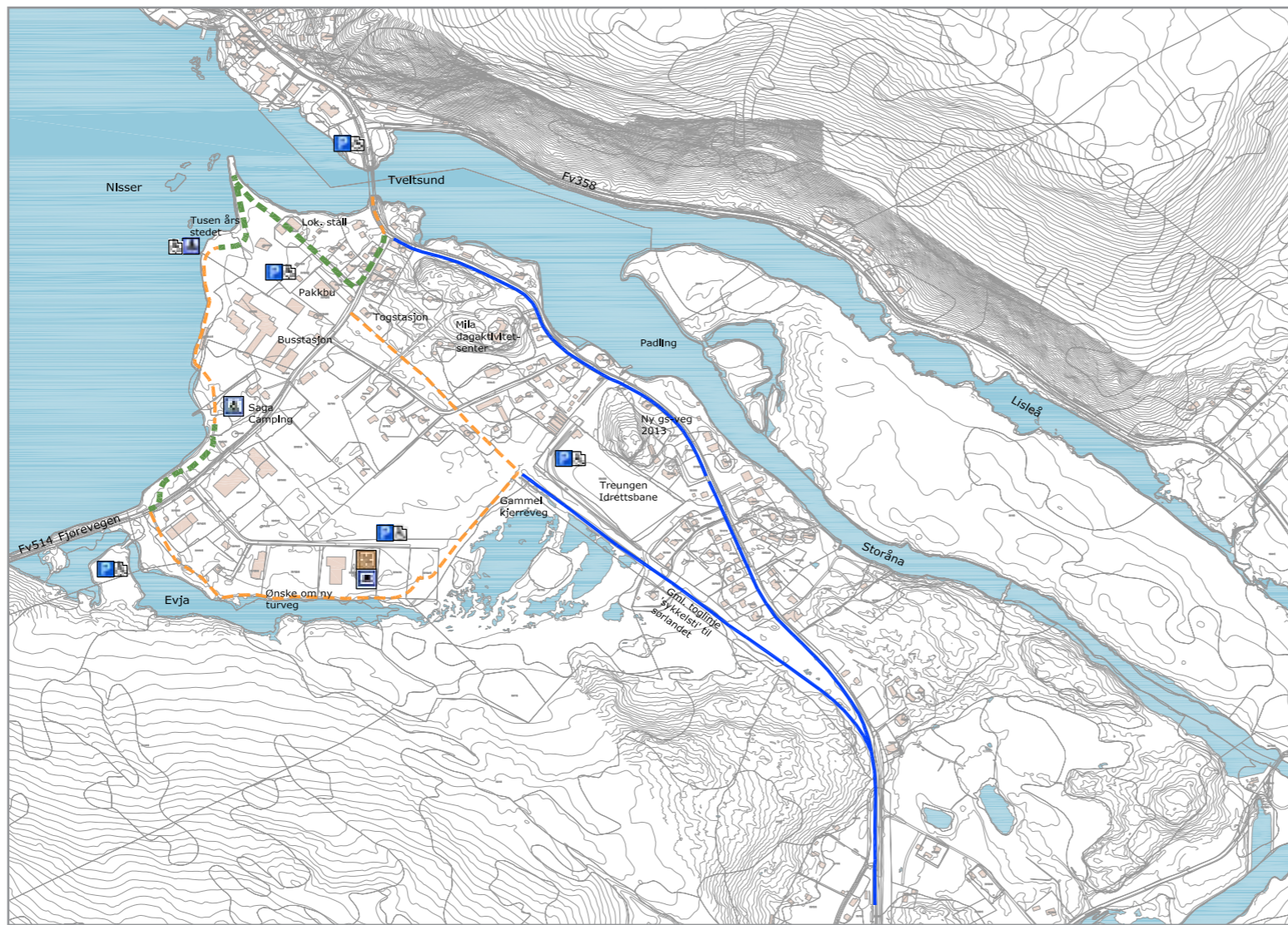

Foto: Bjørg Wethal
Rasteplass ved Saga camping.

Foto: Roger Jensen
Turveg langs fv. 514.

Nissedal - Treungen

Beskrivelse

Turvegen er under planlegging. Enkelte delstrekninger er ferdig opparbeidet. Andre strekninger trenger en oppgradering, men lange strekninger er en del av et framtidig sammenhengende turvegnett.

Turvegen har startpunkt ved Sommersletta, kommunens tusen-årssted. Det intakte stasjonsområdet er unikt med kulturminnene; stasjon, telegrafistbolig, pakkbu, vanntårn og lokstall. Her finnes også Pipo lekeland, steinbutikken "Tre nisser" og badestrand med en enkel rampe for rullestolbrukere.

Turvegen er tenkt å følge strandlinja langs Nisser til Saga camping. Den går så parallelt med fv. 514 før den krysser over fylkesvegen og går videre forbi sandvolleyballbanene på Evja, Z-museum og Treungen idrettsbane og følger derfra den gamle jernbanetraseen tilbake til sentrum. Mila aktivitetssenter ligger sentralt langs turvegen. Rett over for Saga camping ligger et område som blir brukt som campingplass under Treungenfestivalen.

På sikt ligger det tilrette for å utvide turtilbudet med en oppgradering av det nedlagte jernbanespooret, tilkoping til lysløypa og videre over til Storåna som brukes mye til padling. Lysløypa vil ikke ligge til rette for universell utforming p.g.a. stigningsforhold. I 2013 kommer ny gang- og sykkelveg langs fv. 41.

Utfordring

Utfordringen er å få til en sammenhengende turveg fra Sommersletta mot Saga camping. Det er i forhold til pågående planer for utvikling av det gamle industri- og busstasjonsområdet ikke endelig avklart omfanget av evt. utfylling og plassering av turvegtrasé. Det bør vurderes om det i påvente av en utbygging i området kan opparbeides en midlertidig trasé, siden denne strekningen er vesentlig for å kunne få en sammenhengende rundløype.

Det må inngås endelig avtale om turveg over Torvmyrane.

Foto: Roger Jensen
Badeplass med enkel tilrettelgging for universell utforming, Sommersletta.

Fakta om turvegen

Planstatus: Uregulert

Eierforhold:
Nissedal kommune og private grunneiere

Byggeår: Sommersletta 2010.
Planlegging pågår

Kontaktperson i kommunen:
Ellen Margrethe Garn

Antall km: 3,5km

Turvegtype: Gruset turveg, ca bredde 2,5m. Asfaltert eksisterende kjøreveg

Sommer/vinterbruk:
Turveg blir ikke brøytet

150-200 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Foto: Roger Jensen
Asfaltert turveg mot Sommersletta.

Stigningsforhold:
Ligger godt tilrette for universell utforming.

Dekkekkvalitet:
Behov for oppgradering av gammel kjerreveg

Ledekanter:
God kontrast grus-gressbakke/skogsvegetasjon.

Nivåforskjeller:
Ingen

Kvalitet

Turen har et variert tilbud til adspredelser underveis og med en stor variasjon i naturopplevelser; fra det åpne landskapet ved Nisser til småskalskapet med alle småvannene. Videre til Torvmyrane, hvor det er trolsk stemning en regntung dag. Den verneverdige bebyggelsen forteller en spennende historie.

Foto: Bjørg Wethal
Torvmyrane.

Foto: Roger Jensen
Gammel kjerreveg fra Z-museum til Treungen idrettsbane.

Foto: Roger Jensen
Den gamle stasjonsbygningen.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- HC-toalett
- Severdigheter
- Badeplass
- Lekeplass
- Rasteplass

Foto: Elin Katrine Nilssen
Potensiell turveg opp til Holla kirke.

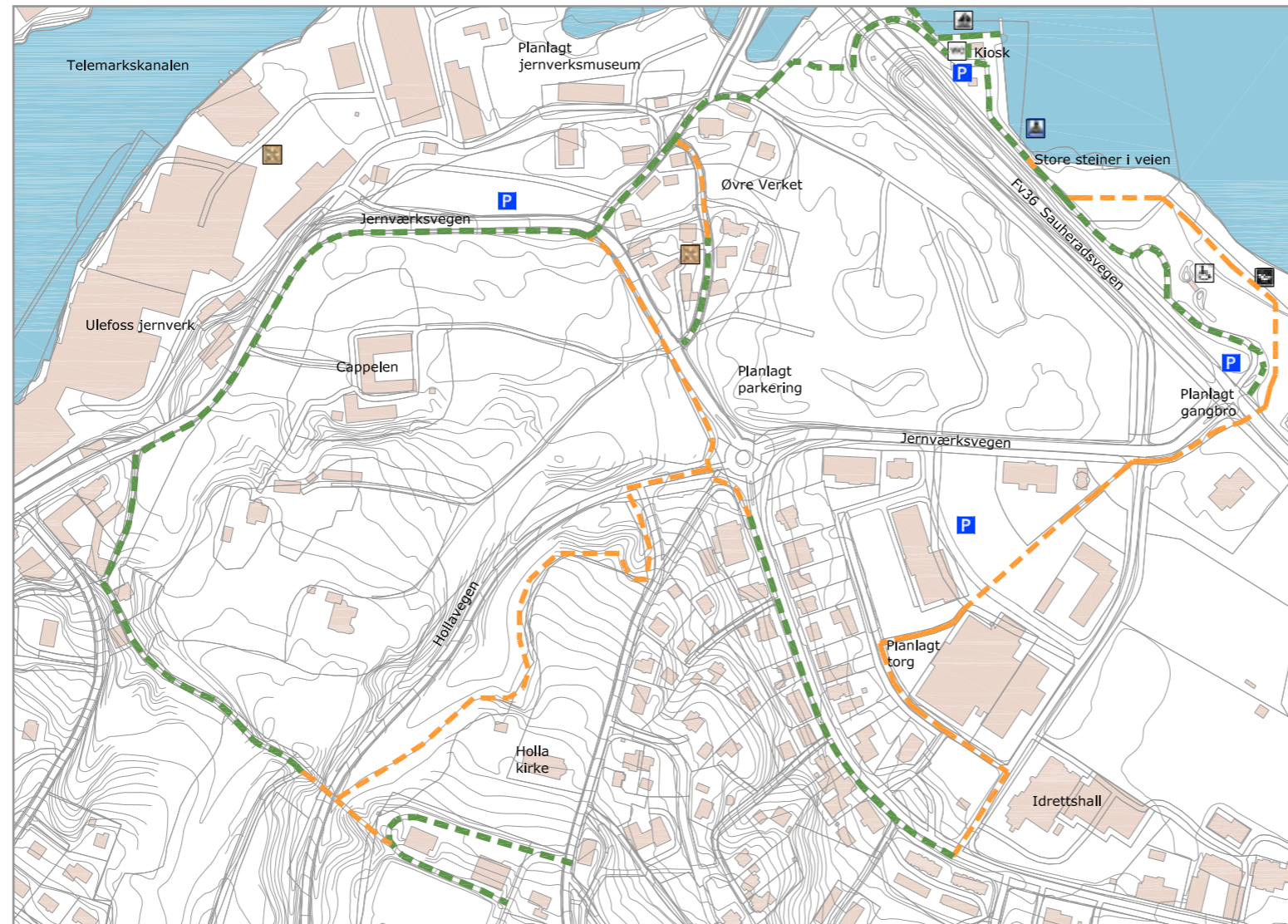

Foto: Valentijn van Ammers
Nedre del av Ringsevja med fortau på begge sider.

Foto: Valentijn van Ammers
Gjestebrygge med kiosk og parkering.

Nome - Ulefoss sentrum

Beskrivelse

Turvegen følger sentrumsgatene i Ulefoss, opparbeidet turveg ved Norsjø og turveg og fortau ved Holla kirke og Cappelen. Det er under planlegging nytt torg midt i sentrum og gangbro over rv. 36 som vil styrke gangforbindelsene i sentrum og bedre forbindelsen mot Norsjø for gående. Området ved Norsjø er fint opparbeidet med rasteplass, lekeplass, badestrand, gjestebrygge og kiosk. Turvegen går herfra opp til Øvre Verket. Inntil Jernværksvegen er det opparbeidet fortau og videre er det opparbeidet turveg oppover i skogen med bro over Hollavegen.

Kvalitet

En spesiell kvalitet ved turvegen, er opplevelsen av mange kulturhistoriske objekter. Det er utsikt til Telemarkskanalen, Ulefoss Hovedgård og Lille Ulefoss, samt at man passerer Ulefoss jernverk, Øvre Verket og arbeiderboligene i sentrum. Det er også under planlegging et jernverksmuseum ved turvegen. Området ved Norsjø er en bortgjemt perle. Flott gjestebrygge med fotlist gir trygghet ved ferdsl. På rasteplassen er benker og bord ute hele året.

Utfordring

I sentrum er det store utflytende asfaltflater. Det er mangelfull belysning langs Norsjø. Ved rasteplassen er det et smalt fortau hvor søppeldunker står inne på fortauet og reduserer

Foto: Valentijn van Ammers
Utsikt over framtidig torg og framtidig gangbro over rv. 36 ned til rasteområdet ved Norsjø.

Foto: Valentijn van Ammers
Badestrand rett ved rasteplass

fremkommeligheten. Her er det potensiale for å anlegge en ny gangveg på plenen som knytter sammen lekeplassen og piknikbordene. Kjørevegen opp til Holla kirke er bratt. En ny turvegtrasé som følger kotene vil være et godt alternativ. Gangbroa over Hollavegen er bratt og mangler god nok sikring i start/slutt.

Tema - farer og hindringer

Universell utforming handler også om å minimere farer og risiko. Ledekanter bør holdes frie for hindringer, som f. eks. søppeldunker og skilter. Benker bør plasseres i nisjer utenfor gangarealet, men i umiddelbar nærhet. Rekkverk med håndlist er både en trygghetsfaktor og en visuell ledelinje både sommer og vinter og kan benyttes for å minimere farer.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Vedtatt masterplan for sentrum (omfatter 3 reguleringsplaner).

Eierforhold:
Nome kommune og private grunneiere

Byggeår: Delvis utbygd

Kontaktperson i kommunen:
Valentijn van Ammers

Antall km: 3,5km

Turvegtype:
Utflytende asfaltområde (framtidig torg), grusa turveg, trebrygge, grusa/asfaltert atkomstveg, bred skulder/gangveg og fortau.

Sommer/vinterbruk:
Delvis brøytet

480 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Dekke kvalitet: Behov for oppgradering av grusdekker.

Ledekanter:
Ingen ledekanter over asfaltflater. Noe utydelige kanter ved grusdekker.

Nivåforskjeller:
Ingen terskler

Min fri høyde:
Ingen hindringer

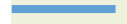

Foto: Valentijn van Ammers
Turveg mellom rasteplass og gjestebrygge.

Foto: Valentijn van Ammers
Store steiner gjør det vanskelig å passere.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering:
- Bussholdeplass:
- Infotavle:
- Kafe/restaurant:
- HC-toalett:
- Severdigheter:

Kun de nærmeste kafeene er vist. Det er flere parkeringsplasser i nærområdet.

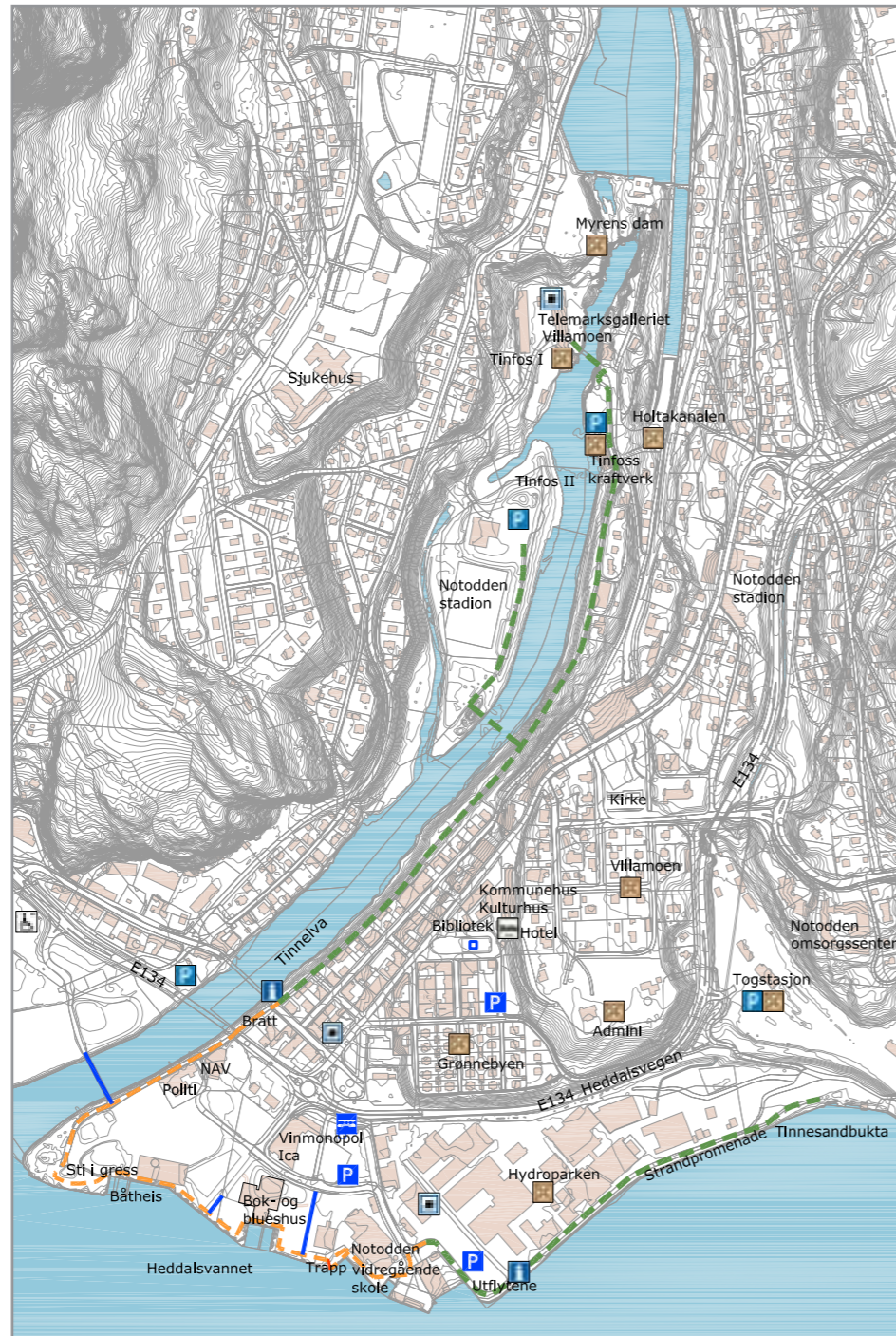
Riksantikvaren jobber med en søknad om å få industristedene Notodden-Rjukan på UNECOS verdensarvliste. Hovedelementene i dette området er:

- Hydroparken
- Grønnebyen
- Admini
- Villamoen
- Tinfos kraftstasjoner
- Jernbaneområdene

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Bygninger i Hydroparken.

Notodden kommune - Tinnelva

Beskrivelse

Turvegen er urban og strekker seg fra båthavna øst for Hydroparken, langs Heddalsvatnet og oppover langs Tinnelva til Telemarksgalleriet. En utstikker går til idrettsparken. Bystranda ligger vest for Tinnelva. Strekingen er variert i form av ulikt vegdekke, vegtype og sanseintrykk. Foruten flott utsikt over Heddalsvatnet, byr turvegen på mange historiske spor fra en mangfoldig industriby.

Her ligger bl.a. Hydroparken, jernverkstomta og Tinfos med verneverdige industribygninger, konstruksjoner og produksjonsutstyr. I den senere tid har det vokst fram nyere bygg og anlegg som feks. videregående skole, idrettspark og ny bro over Tinnelva. Bok- og Blushuset er under bygging og det er flere utbyggingsplaner.

Kvalitet

Den største kvaliteten ved turvegen er de ulike sanseopplevelsene den byr på i form av lyd og bilder.

Strekingen forbi Hydroparken har ingen utfordringer i stigning. Det er flott utsyn til Heddalsvatnet, der trerekken fungerer som en optisk ledelinje langs vannkanten. Gang- og sykkelvegen stiger jevnt i det gamle jernbanesporet langs Tinnelva. En annen fordel er at turvegen har flere utgangspunkt for turgåing. Eksempelvis kan turen begynne ved Telemarksgalleriet, i sentrum, ved båthavna, fra skolegården i Næringsparken eller fra bussholdeplassen.

Utfordring

Den største utfordringen er å binde strandpromenaden ved Hydroparken sammen med gang- og sykkelvegen langs Tinnelva på en god måte. Partiet mellom disse strekningene er i dag delvis utflytende og ligger nært opptil bryggekannten uten god sikring mot vannet. Dette er et utbyggingsområde som trenger avklaringer.

Tema - offentlige uteanlegg

Ved utbygging av Bok- og Blushuset vil Notodden få et kulturhus med offentlige toaletter og parkering. Dette vil ligge sentralt i forhold til videregående skole, bussterminal og strandpromenade. Ved å binde disse stedene tettere sammen med gode gangvegsystem, oppnås et godt universelt utformet uteanlegg i form av en "rundløype".

Foto: Roger Jensen
Hydroparken ved Heddalsvatnet.

Fakta om turvegen

Planstatus:

Strekingen Tinnesandbukta til Tinfos-Slippen avsatt til strandpromenade i kommuneplan. Strekingen fra Tinfos-Slippen til Telemarksgalleriet regulert til fotgjengerareal.

Bok- og Blushuset vest for Notodden videregående skole er under bygging. Terminalbygg ved busstasjon under planlegging

Eierforhold:

Strekingen fra Tinnesandbukta til Tinfos-Slippen og Bybrua til Tinfos er privateid, mens resterende er kommunal

Byggear:

Utbygd i flere etapper fra ca 1900 og framover.

Kontaktperson i kommunen:
Stine Langen, planavdelingen

Antall km: 3km

Turvegtype:

Veksler mellom asfaltert veg og gruset turveg.

Sommer/vinterbruk:

Gs-vegen og strandpromenaden blir brøytet og gruset

1266 peresoner bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold: Max 1:15

Ledekanter:

God kontrast mellom asfalt og gress, god kontrast mellom grus og gress, men utflytende.

Nivåforskjeller:

Kantstein over 2 cm

Min. fri høyde:

Ingen hindringer

Foto: Roger Jensen
Bryggekannten ved Notodden videregående skole.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering:
Kafe
HC-toalett

Porsgrunn - Kjølnes

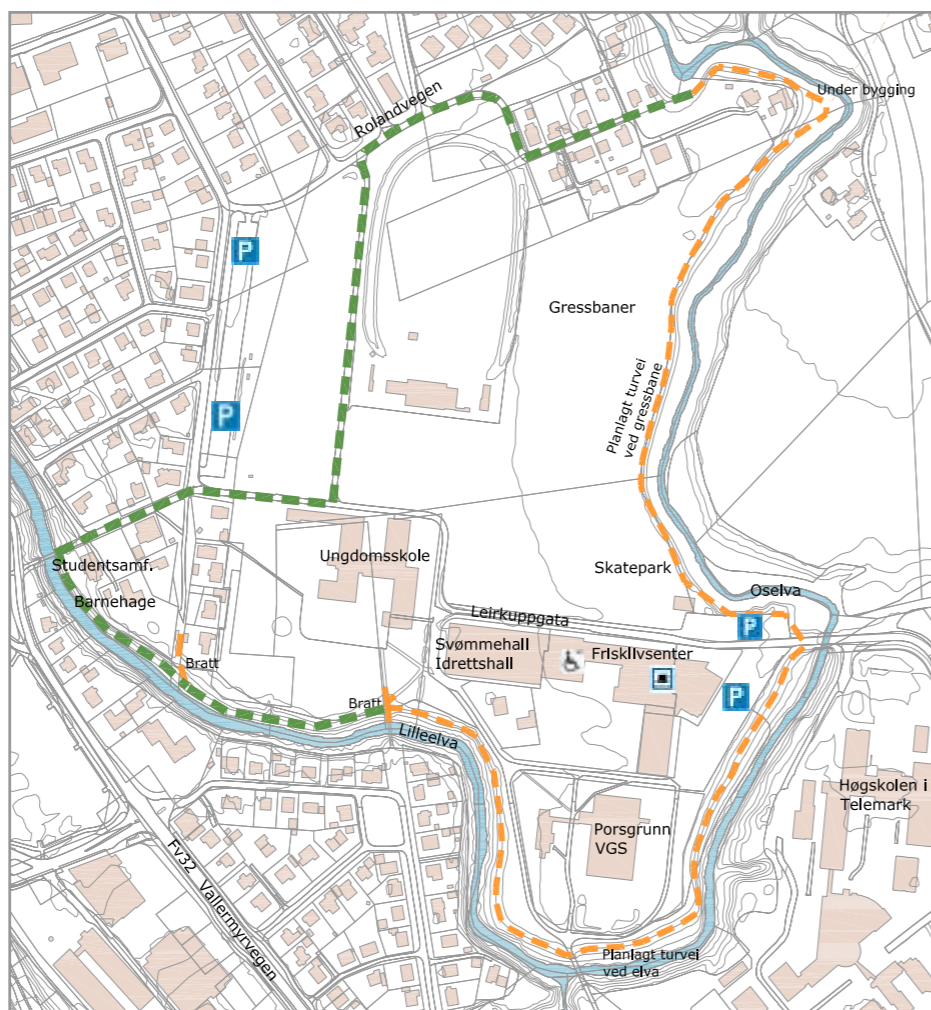

Foto: Elin Katrine Nilssen
Kjølnes stadionområde

Foto: Elin Katrine Nilssen
Gs-veg bør utformes som sykkelveg m/fortau.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Ny turveg skal gå langsmed gressbanen.

Beskrivelse

Turvegen ligger i gangavstand fra Porsgrunn sentrum og er en del av Campus Kjølnes. Like ved turvegen ligger både høyskole, videregående skole, ungdomsskole og barneskole. Stort idrettsanlegg med gressbaner, idrettshaller, svømmehall og treningssenter ligger i tilknytning til turvegen. Like ved campus ligger også bydelene Hovenga og Vallermyrene med mange boliger, barneskole og barnehage.

Det er et eksisterende gs-vegnett i området i dag. Turvegen under planlegging vil supplere dette. Turvegen er tenkt lagt ned mot Lilleelva slik at man får god kontakt med vannet. I elva er det fisk, bever og ender. Det er nødvendig å rydde en del av vegetasjonen for å få mer lys og åpenhet. I området er det også mye rådyr. En strekning av turvegen er allerede etablert og rustet opp i 2012. Ved gjennomføring av nytt boligprosjekt har utbygger utført og bekostet turveg langs elva i samsvar med krav i reguleringsplanen.

Kvalitet

Dette vil bli en sammenhengende rundløype med fine naturkvaliteter i tilknytning til elva. Turvegen vil bli grusa i 2m bredde og vil få belysning hele vegen. Hele området ligger i et flatt terreng. Turvegen har kort avstand til togstasjon og bussterminal.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Del av turveg som er oppgradert i 2012 med vegetasjonsrydding, grøfting, ny grus og belysning.

Utfordring

Det er noen utfordringer knytta til stigningsforhold ned mot elva og i tilknytning til broene over elva. Spesielt gjelder det opp mot gangfeltet som leder videre mot sentrum og tog/bussterminal. Her vil det bygges nytt i forbindelse med omlegging av fv. 32.

Det kan oppstå konflikter mellom gående og syklende. En del av turvegen går langs bilveg uten fortau. Her bør det etableres fortau for å separere kjørende (syklende og biler) og gående. En del av turvegen går også langs gang- og sykkelvegen. Her er det mye sykling, så det bør etableres sykkelveg med fortau.

Tema - planverktøy

Det må ved utarbeidelse av kommuneplaner/kommunedelplaner og reguleringsplaner i større grad legges tilrette for gode gang- og sykkelvegforbindelser/ turveger med universell utforming i nærmiljøet. Bruk av rekkefølgebestemmelser og utbyggingsavtale kan være et aktuelt virkemiddel for å få til et spleiselag med private utbyggere om gjennomføring av tiltakene.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Idyll med stokkender i elva.

Foto: Roger Jensen
Liten kontrast mellom turveg og skogbunn

Fakta om turvegen

Planstatus:
Turvegen ligger innenfor områder regulert til Anlegg for idrett og sport, Skole og idrettsenter, park og noe bolig.

Eierforhold:
Hovedsaklig offentlig grunn, noe borettslag.

Byggeår:
En del av turvegen er fra 1994. Oppgraderes og utvides i 2012-13.

Kontaktperson i kommunen:
Finn Resch, Kommunalteknikk

Antall km: 2,4km

Turvegtype:
Asfaltert gs-veg 3m bred
Gruset turveg
Asfaltert atkomstveg uten fortau

Sommer/vinterbruk:
Mulighet for brøyting av hele traseen når den blir oppgradert.

I 145 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold: Max 1:9

Bredde:
Planlagt 1,8m

Dekketype:
Fast grus

Ledekanter:
Liten kontrast mellom mørk grus og skogbunn.

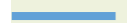
Nivåforskjeller:
Ingen

Min fri høyde:
Ingen hinder

Foto: Elin Katrine Nilssen
Ny turveg skal ligge i terrenget ned mot elva.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Bussholdeplass

Infotavle

Kafe/restaurant

HC-toalett

Badeplass

Rasteplass

Foto: Øyvind Dahle

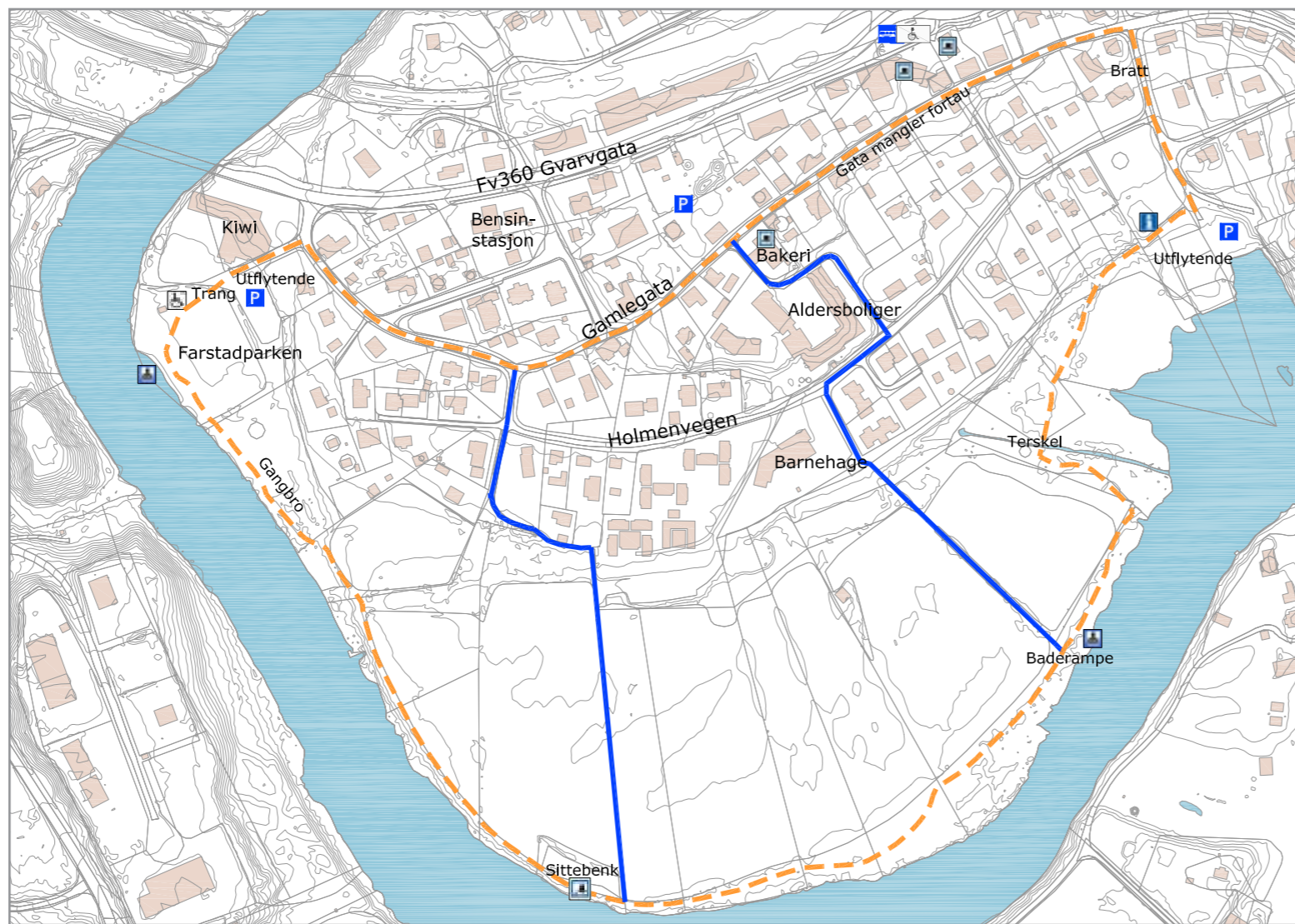

Foto: Øyvind Dahle
Brukonstruksjon i vannkanten har stort tverrfall og uoverkommelig nivåforskjell. Ved evt. opprustning /utbygging bør dekket glisikres og håndlist etableres på rekkverk.

Foto: Øyvind Dahle
Badebrygge. Etablering av en rampe i overgangen treverk/terreng ville gitt rullestolbrukere tilgang til brygga som kunne vært brukt som fiskeplass/hvileplass. Det finnes en badeplass lengre vest som har større potensial for tilrettelegging.

Sauherad kommune - Kjærlighetsstien

Beskrivelse

Kjærlighetsstien ligger sør for Gvarv sentrum. Den går langs bredden av Gvarvelva og gjennom Gamlegata i Gvarv sentrum med sine gamle karakteristiske trehus. Her finner man bl.a. bakeri og aldersboliger. Et naturlig utgangspunkt for en gåtur, er parkeringsplassen ved Farstadparken. Her er det en større grasslette og badeplass tilrettelagt med handiaptoalett. Områdene langs Gvarvelva er rike på plante- og dyreliv. Her kan man bl.a. møte svaner, ender, bever og grevling. Turvegen er preget av forfall, men det er tilrettelagt med gangbru i vannkanten, badebrygger og en kunstnerisk utførelse av sitteplass. Disse elementene er i hovedsak fra 1996-97, og har behov for oppgradering.

Kvalitet

Turvegen går i lett terreng. Det er ingen bratte kneiker. Nærhet til vannarealene med bryggepromenade, samt tilgang til romslig parkering og handiaptoalett i vest, er et stort pluss. Langs vannkanten vandrer man i ett med naturen, mens turvegen har en annen opplevelsesverdi i Gamlegata. Det er fiskemuligheter i elva.

Foto: Asplan Viak
Gamlegata gjennom Gvarv.

Utfordring

Turvegen langs elva har ingen større utfordringer, men krever opprustning av både vegdekke og anlegg for å fungere som en godt tilrettelagt turveg for funksjonshemmede. Badeplassen i vest kunne med fordel ha hatt en baderampe, da forholdene ellers ligger godt tilrette for funksjonshemmede. Stiene er for dårlig markert enkelte steder slik at svaksynte har vanskelig for å orientere seg.

Tema - belysning

Lys kan bidra til å fremheve spesielle kvaliteter ved en turveg, bidra til å lette orienteringsevnen og bidra til økt bruk.

Foto: Bjørn Tore Moen
Vinterlys i Telemark. Lyssatt Tinnåbru. 2009.

Fakta om turvegen

Planstatus:

Turveg i kommunedelplan for Gvarvområdet og gjeldende reguleringsplan.

Eierforhold:

Ligger i hovedsak på privat grunn, leieavtale med Sauherad kommune

Byggeår: 1996-97

Kontaktperson i kommunen:
Øyvind Dahle, Plan- og forvaltningsenheten

Antall km: Ca 2km

Turvegtype:

Gressflate

Gruset sti - ca 2,5m bred

Tredekke

Sommer/vinterbruk:

Turvegen blir ikke brøytet

597 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Dekkekvalitet:

Ujevnt grusdekke og gress

Ledekanter:

Dårlig kontrast mellom grus og gress/ ujevn overgang

Nivåforskjeller:

På brygger og bruer

Min fri høyde :

Ingen hindringer

Foto: Idar Thomassen
Kjærlighetsportalen.

Foto: Asplan Viak
Skiltet er for høyt og vanskelig å komme inn til for rullestolbrukere.

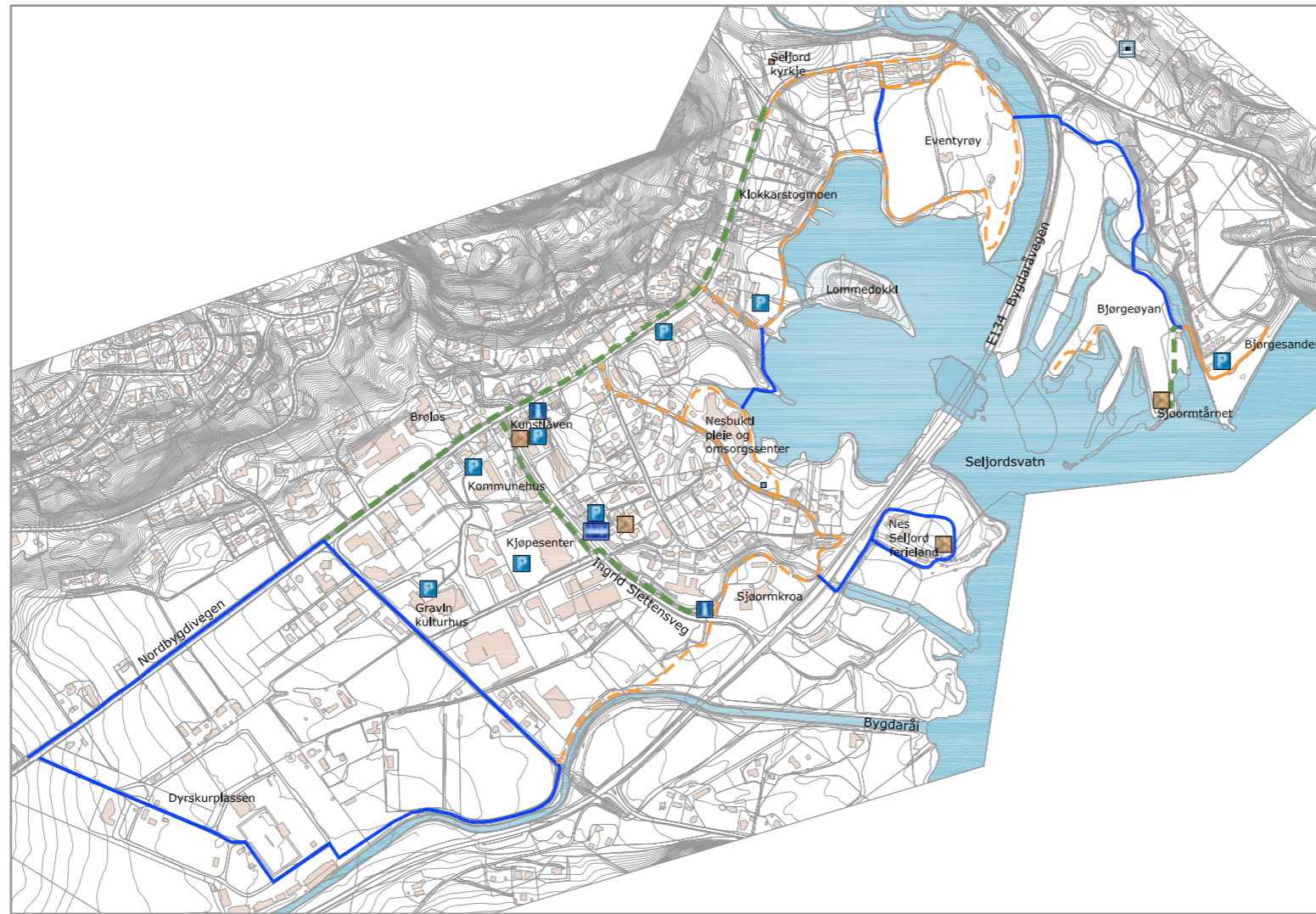
Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- Bussholdeplass
- Infotavle
- Kafe/restaurant
- Severdigheter
- Badeplass

Seljord - Seljord sentrum

Beskrivelse

Turvegen ligger midt i og rundt Seljord sentrum og knytter Dyrskurplassen, sentrum og Bjørgesanden sammen. Turen er en reise gjennom sentrumsgater med handel og kafeer, kulturlandskapsområder, viktige historiske plasser og bygninger, idrettsanlegg og friluftsområder med nærhet til Seljordsvatnet. Turvegene er en del av prosjektet «Seljord og sogene», med satsing på kunstverk og severdigheter. Opplysninger om disse kan leses på flere formidlingspunkt langs vegen. En kan også høre historiene via sogemobilen. Turvegen går forbi omsorgsboliger, sykehjem og barne- og ungdomsskole.

Foto: Roger Jensen
Flott gs-veg langs med Ingerid Slettes veg.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Området øst for kunstlåven (Brødløs) med sitteplasser, belysning og parkeringsmuligheter.

Foto: Skoleklasse 2012
Sjøormtårnet. Flott gangplattform fra Bjørgesanden. Selve tårnet er ikke universelt utformet.

Kvalitet

Den største kvaliteten med turvegen er at man kan velge å gå korte eller lange løyper, avhengig av ønske og mål for turen. Det er mange alternative startpunkt. I tillegg har den flere severdigheter å by på som den romanske kirken fra 1170, Selstadloftet fra middelalderen eller Sjøormtårnet fra 2011.

Foto: Roger Jensen
Uferdig forbindelse mellom Eventyrøy og Bjørgøyen med ønske om bru.

Utfordring

Utfordring med turvegen er å forbinde viktige målpunkt. Mellom Eventyrøy og Bjørgøyen er E134 og Vallaråi en barriere. Her er det etablert kulvert under E134, men ikke ferdigstilt bru. Videre er det ingen gangforbindelser mellom Seljord feriesenter og Bjørgøyen. Det er ønske om å forbinde Lommedokki og området ved pleie- og omsorgssenteret med en gangforbindelse langs vannet.

Tema - ledelinjer/kanter

En ledelinje er en markert linje i annen farge, materiale og/eller overflate i gulv, på veg eller langs vegg som kan angi retning og vise veg. Med ledekant menes her en tydelig markering av turvegens begge langsgående kanter. Denne linjen/kanten kan være taktil (følbart) og/eller visuell (synlig). Krav til ledelinjen/kanten er at den er sammenhengende og tydelig. Aktuelle ledekanter for turveger er overgang grus/asfalt til gress, overgang asfalt til grusskulder eller bruk av kantstein. Kantstein skal være over 2cm slik at man kan merke overgang til annet areal. Ofte kan det være tilstrekkelig ved turveger at man sørger for å tilså med gress og klippe jevnlig helt inntil grusstien slik at man får en jevn og tydelig kant. Andre visuelle ledekanter kan være trekker, hekker, gjerder, rekkverk og belysning.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Lommedokki med gruset gangforbindelse fra garasjeanlegg mot Eventyrøy og idrettsplass.

Fakta om turvegen

Byggeår: 2006

Kontaktperson i kommunen:
Asbjørn Storrusten

Antall km: Ca 4km

Turvegtype:
Gruset g/s-veg
Asfaltert fortau
Gruset sti
Treplattung

Sommer/vinterbruk:
Fortauet blir brøytet.

584 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Min fri høyde:
Ingen hindere

Turvegen i Seljord sentrum kom i gang som en følge av prosjektet «Seljord og sogene». Turvegen viser at i Seljord satses det på kunst og kultur og ved hjelp av formidlingspunktene får en vist fram den rike fortellertradisjonen i området.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Ensidig fortau forbi Seljord kyrkje med bredde omlag 1,5m. Vegen er belyst med stolper plassert godt utenfor gangarealet.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- Bussholdeplass
- Infotavle
- Severdigheter
- Badeplass
- Rasteplass

Toalett på sykehjem/legekontor

Foto: Rune Solland
Sommer i Øverbøtjønn

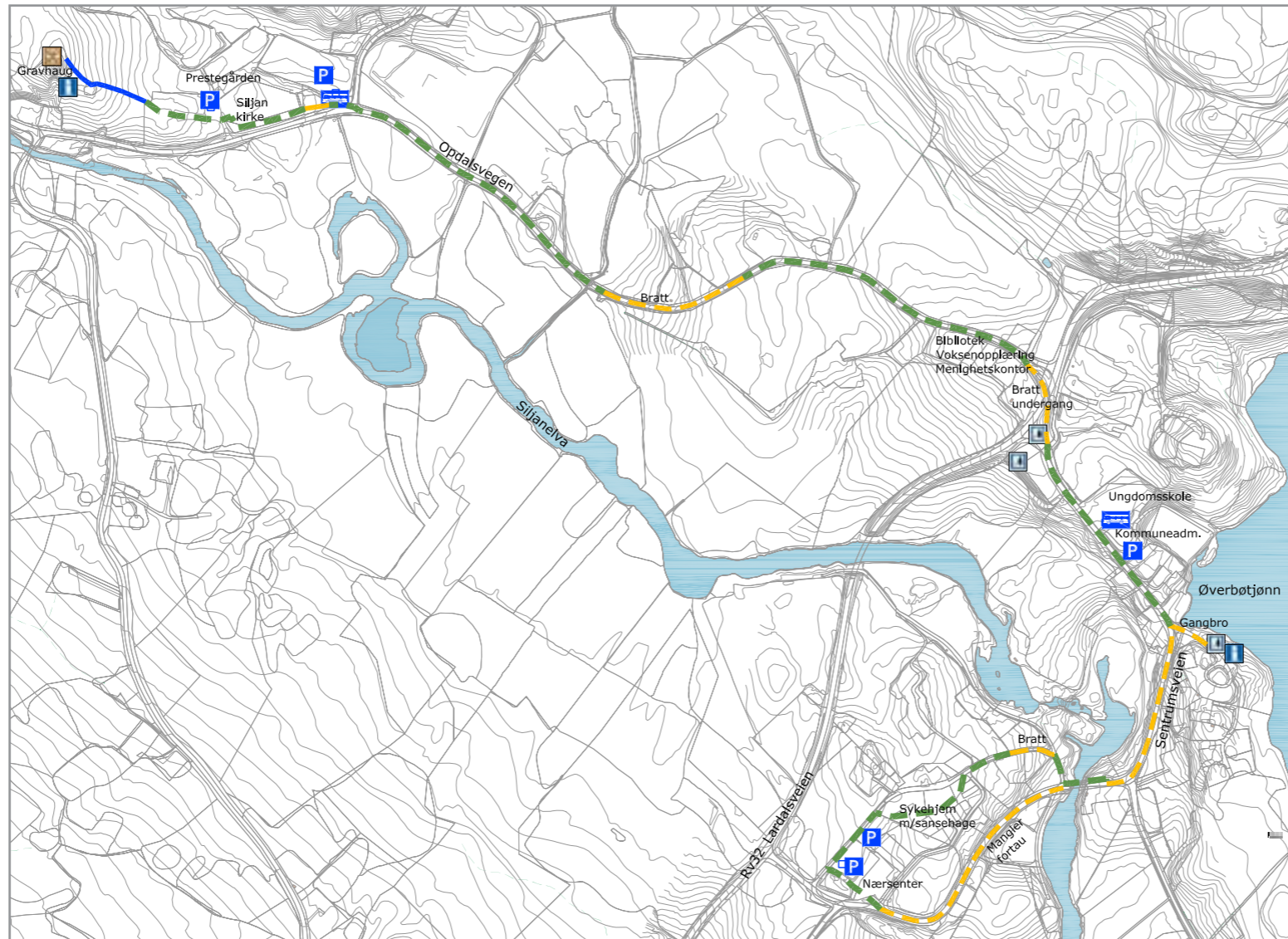

Foto: Rune Solland
Rasteplass ved Øverbøtjønn kan få et større flatt parti med rastemulighet.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Gangbro i sentrum uten videre forbindelse til gangvegsystem.

Siljan - Opdalsvegen og sentrum

Beskrivelse

Bygdevegen mellom Siljan kirke og kommunehuset sees i sammenheng med turveger i sentrum. Det er forslag om turveg i sentrum (Sagastien), noe som vil kreve avtale med grunneier. Sagastien vil kunne by på både naturkvaliteter og kulturhistorie. Veggen til Siljan kirke er ferdig opparbeidet men har forbedringspotensiale spesielt m.h.t. at det mangler fortau gjennom sentrum.

Kvalitet

Turvegen omfatter sansehagen ved sykehjemmet. Her er det bl.a. opphøyde bed man kan komme inntil med rullestol og kjenne og lukte på blomster. Området er tilrettelagt med flere benker og er belyst, både innenfor og utenfor inngjerdet område ved sykehjemmet.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Sansehagen ved sykehjemmet en vinterdag

Utfordring

Generelt vanskelige terrengforhold mange steder, samt manglende fortau. Mange steder kan man ikke utbedre stigningsforholdene, men må inn med avbøtende tiltak slik som f.eks. rekkverk med håndløper, hvileplass, ev. flatt parti.

Tema - sansehage

Det er gjennom sansene vi opplever verden. *Synssansen* registrerer lys/mørke og fargekonturer. *Hørselsansen* registrerer lydølger. *Luktesansen* kommer ikke opp på det bevisste plan. Derfor kan man ikke beskrive en duft uten samtidig å få et bilde eller en lyd. I tillegg kommer smakssansen, følesansen, ledd- og muskelsansen og balansesansen.

Sansehager brukes bl.a. ved sykehjem i forhold til bedring av situasjonen for demente. Opplevelsen av gjenkjennelse og mestring gir trygghet, selvtillit og trivsel – noe som alle, uansett livssituasjon, har behov for.

Foto: Rune Solland
Sansehagen ved sykehjemmet

Fakta om turvegen

Byggeår:
Fortau og badeplass ca 2000,
Sansehage ca 2010

Kontaktperson i kommunen:
Jeanett Aas Andersen, kulturkonsulent

Antall km:

Turvegtype:
Asfaltert atkomstveg
Gruset adkomstveg
Traktorveg
Asfaltert sentrumsveg
Asfaltert fortau
Bredden varierer fra 1,5 - 2,5m

Sommer/vinterbruk:
Fortauet blir brøytet

349 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Ledekanter:
Ledekanter ok asfalt – gress på fortau.
Autovern langs sentrumsveg.
Ok gress mot grus i atkomstveger.
Traktorveg mangler ledekanter.

Nivåforskjeller:
Ingen

Min fri høyde:
Ingen hindringer

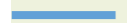

Foto: Elin Katrine Nilssen
Traktorveg idyllisk ved Siljanelva.

Foto: Elin Katrine Nilssen
Fortau mot Siljan kirke.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Bussholdeplass

Lekeplass

Det finnes ikke HC-toalett i området. Nærmeste toalett er på Rema 1000, Spar, Tinnholt mm.

Det er flere parkeringsmuligheter i området feks HC-parkingsplasser ved stadion og parkeringsplasser ved Stevneplassen og Nordre gravlund.

Det er mange bussholdeplasser med UU-standard. Det er UU-tilgjengelighet fra holdeplasser til turveg.

Det er begrenset skilting langs turvegen. Det finnes enkelte eldre skilt om folkesti og natursti på deler av strekningen.

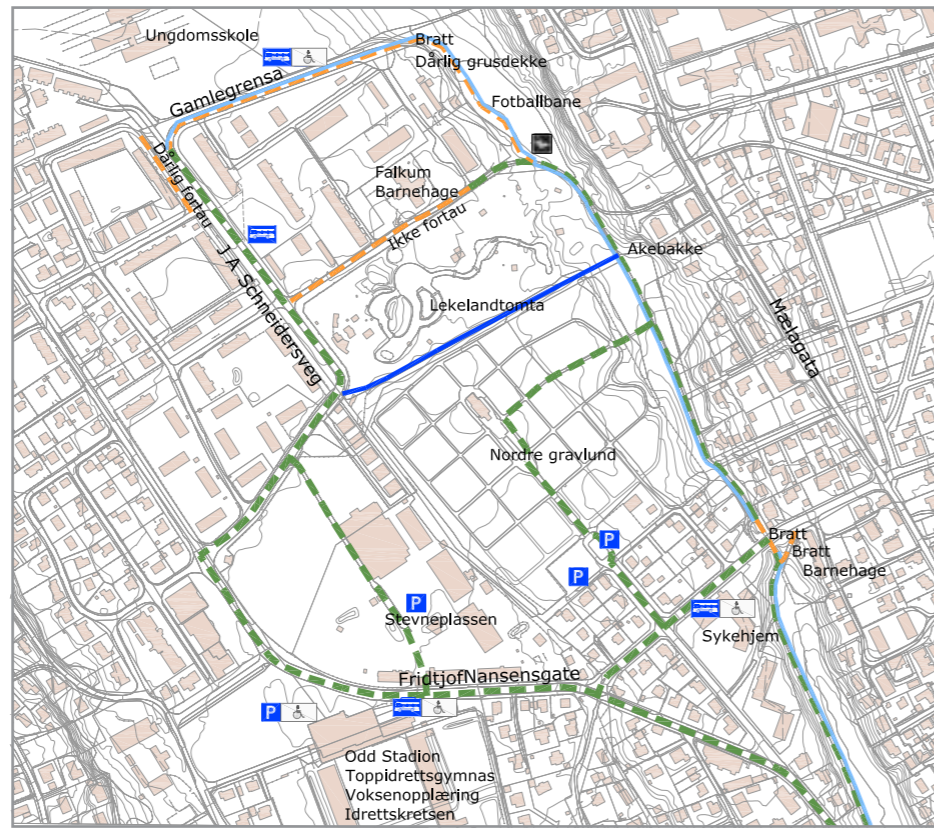

Foto: Elin Katrine Nilssen
Bussholdeplass, UU-standard ved Odd stadion

Foto: Elin Katrine Nilssen
Bratt bakke fra Lundedalen opp til Gamlegrensa

Skien - Lundedalen

Beskrivelse

Turvegen er urban og går gjennom ett av de tettest befolkede områdene i Telemark. Turvegen går delvis på fortou og på gangveg i Lundedalen. Lundedalen er et kultivert grøntområde med store plener. Flott utsikt fra den nordre delen av gangvegen mot jordbrukslandskapet og fjellene som omkranser byen i nord. Turvegen har nærhet til en rekke institusjoner som sykehjem, barnehager, Odd stadion med toppidrettsgymsnas og voksenopplæring, lokalsenteret på Falkum, Stevneplassen, Nordre gravlund og Lekelandtomta. Lekelandtomta er overtatt av private og nye boliger er under planlegging.

I tillegg til å være sentrumsnær med svært mange leiligheter/ boliger, foregår det mange aktiviteter langs turvegen. Her er en 100-metersskog, fotballbane og akebakke. Lenger sør i Lundedalen er det tilrettelagt for ytterligere aktiviteter med skaterampe, basketball -og håndballbane, nærmiljøanlegg for golf, gressbane, sandvolleyballbaner, turnapparater, petonquebane og utendørs trimapparater.

Foto: Roger Jensen
Lundedalen ved Nordre gravlund

Foto: Roger Jensen
Lekeplass ved fotballbane, øst for høyblokka.

Kvalitet

Den største kvaliteten er Lundedalen med naturopplevelse og følelse av ro. Turvegen blir driftet hele vinteren med brøyting og strøing. I tillegg blir det preparert skispor parallelt med gangvegen. Hele turvegen er belyst. Det er kort veg til bussholdeplasser med universell utforming.

Foto: Roger Jensen
Lundedalen. Godt fungerende gang- og sykkelveg med asfaltdekke og belysning. Oppfyller krav til universell utforming.

Utfordring

Det er utfordringer med stigning et par steder for å komme ned til Lundedalen. Ved en omregulering av Lekelandtomta er det mulig å legge tilrette for en ny passasje gjennom området, inkludert en passasje til Nordre gravlund. Dette er eneste mulighet for å komme til gravlunden fra nord og vest. Fortauet langs vestsiden av Lindemannsgate bør oppgraderes.

Det er generelt behov for flere benker og nye søppeldunker i Lundedalen.

Tema - separering syklende/gående

I sentrumsnære strøk med stor befolkningstetthet og høy bruksintensitet kan det være behov for separering av gående og syklende for å unngå konflikter og trafikkfarlige situasjoner. I forbindelse med "Plan for myke trafikkkanter" er det foreslått en separering av gående og syklende i Lundedalen. Det er lagt opp til 2,5m sykkelveg og 2,5m fortou.

Det er også vist utbedringer i form av rekkverk, murer for å ta opp høydeforskjeller og endre geometrien slik at gang -og sykkelvegen får slakere stigningsforhold. Fortau langs J.A. Schneiders veg til Falkum barnehage ved Lekelandtomta er under planlegging.

Tiltakene vil bidra til tryggere ferdsel og bedre fremkommelighet for alle brukergrupper.

Fakta om turvegen

Planstatus:
Føring at en del av området ved Lekelandtomta skal bli nærmiljøanlegg.

Kontaktperson i kommunen:
Lene Borvik Larsen, kulturavdelingen

Antall km: 2,5km

Turvegtype:
Asfaltert fortou - 1-3m bred
Asfaltert gangveg - 3m bred

Sommer/vinterbruk:
Sommer og vinterbruk med preparert skitrasé parallelt med turvegen

3267 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Ledekanter:
God kontrast mellom asfalt-gress.
Uklar overgang mellom grus-gress.
Ved ungdomsskolen er det plassert gatelyst på fortauet litt ut fra kantstein

Nivåforskjeller:
Ingen

Min fri høyde:
Ingen hindringer

Foto: Roger Jensen
Blokkbebyggelse, Gamlegrensa borettslag

Foto: Roger Jensen
Fra Fritjof Nansens gate med fortou og sykkelfelt i kjørebane.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

Parkering

Bussholdeplass

Infotavle

Overnatting

Kafe/restaurant

HC-toalett

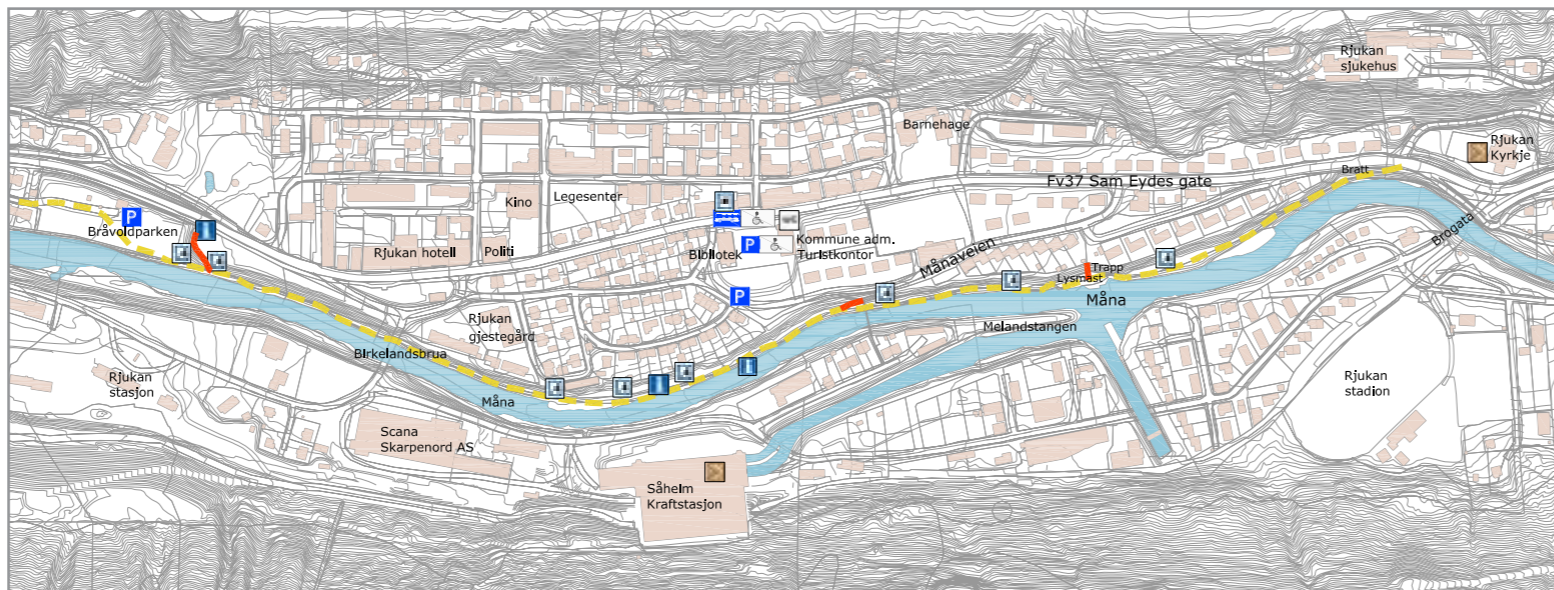
Severdigheter

Rasteplass

Tinn - Månastien i Rjukan

Beskrivelse

Månastien er en gruset forbindelse langs nordsiden av elva Måna, fra Bråvollparken til Sam Eydes gate ved kirken. Den ligger nær, men godt skjermet fra sentrum og bebyggelsen i form av en bratt skråning. Skråningen er derimot en barriere for gode tverrforbindelser til sentrum. Langs turvegen står det mange store, flotte, ulike trær i innerkant mens landskapet mot elva og bebyggelsen på motsatt side er holdt åpen. Her har man utsikt til et variert og spennende bygningsmiljø med boliger og nærings-/industribygg med historisk verdi. Mest iøynefallende er kanskje Såheim kraftstasjon. Mæland damanlegg, hengebrua til Mælandstangen og Birkeland bro er alle interessante konstruksjoner.

Kvalitet

Den største kvaliteten med turvegen er nær kontakt med elva Måna.

Det er lite nivåforskjeller og ingen terskler å forsere i selve traseen. De mange permanente sittegruppene i stein innbyr til rast og hvile. Stabbesteinene som står langs turvegen gir en visuell ledelinje. Dette er positivt for synshemmede.

Månastien er skiltet etter mal fra prosjektet "Norsk Fjellturisme," som brukes flere steder i regionen. Skiltene er entydige og godt lesbare, men ikke alltid like godt plassert i forhold til rullestolbrukere.

Foto: Norsk Hydro
Sitteplass ved elva Måna.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Øverst: Liten stigning fra hengebrua og nordover med rekkverk. Håndlist mangler. Over: Hvile på en av mange rasteplasser utført i stein. Bordene kan være vanskelig å komme inntil med rullestol.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Birkelandbrua hvor bruspennt "avskjærer" turvegen.

Utfordring

Utfordringen med turvegen er skråningen som skiller sentrum fra turtraseen. Denne gjør det vanskelig å etablere en rundtur og universelt utformede tverrforbindelser til viktige områder slik som torg, parker, parkering og andre sentrumsfunksjoner. Det mangler gode, lett tilgjengelige parkeringsløsninger og toalettanlegg.

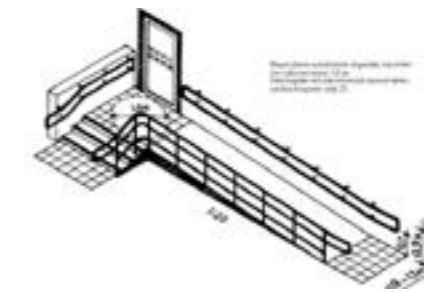

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Månastien med Rjukan kyrkje i bakgrunn. Stigningen i bakken er ikke i henhold til universell utforming (her 1:1), men fungerer brukbart for rullestolbrukere med assistent. Rekkverket burde hatt håndlist. Langs stien står det stabbesteiner mot elva som sammen med en "voll" danner lederlinje.

Tema - ramper

For å sikre tilgjengelighet til eksisterende toaletter ol. vil rampe av og til være eneste løsningen. En rampe skal være min. 0,9m bred og ha max stigning 1:20, unntaksvis 1:12 over korte strekninger. Rampen skal ha hvilerepos ved hver 0,6m nivåforskjell og reposit skal være 1,5x1,5m. Rampen bør ha håndlist på begge sider og i høyde 0,9 og 0,7 m. Håndlisten skal ha kontrastfarge og slutte 30cm etter rampens slutt for å markere overgang.

Det bør tilstrebes god terrengtilpasning for å unngå bruk av ramper. Ramper i naturområder bør unngås.

Skisse: Norges Handikapforbund
Tilgjengelige bygg og uteområder

Fakta om turvegen

Planstatus:

Avsatt til turveg i kommunedelplan

Ønske om forbindelse fra Sam Eydes gate ved kirken til gatenettet over Mæland bro. Videre i Svaddevegen og tilbake til Sam Eydes gate over Birkeland bro eller Fabrikkbroen.

Stien kan kobles til gatnettet på Ingolfsland og Tveito, der det er boliger, skoler, parker og lekeområder.

Eierforhold:
Norsk Hydro

Byggeår: 2000, 2009

Kontaktperson i kommunen:
Eli Samuelson

Antall km:
Ca 1,5km + gatenettet

Turvegtype:
Gruset gangveg/sti - 1,5-3m bred

Sommer/vinterbruk:
Turvegen blir ikke brøytet

877 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold: Max 1:11

Dekkekkvalitet: Grov grus, noe ujevn

Ledekanter: God kontrast grus - gress

Nivåforskjeller:
Ingen

Min fri høyde:
Del av Birkelandbrua til hinder for ferdsele.

Foto: Ingvild Johnsen Jokstad
Tverrforbindelse mot Månaveien. Pga stor høydeforskjell er det vanskelig å etablere gode ramper på langs av terrenget.

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Parkering
- Bussholdeplass
- Campingplass
- Infotavle
- Overnatting
- Kafe/restaurant
- Severdigheter
- Båtplass
- Badeplass
- Rasteplass

Foto: Bjørg Wethal
Dalen hotell.

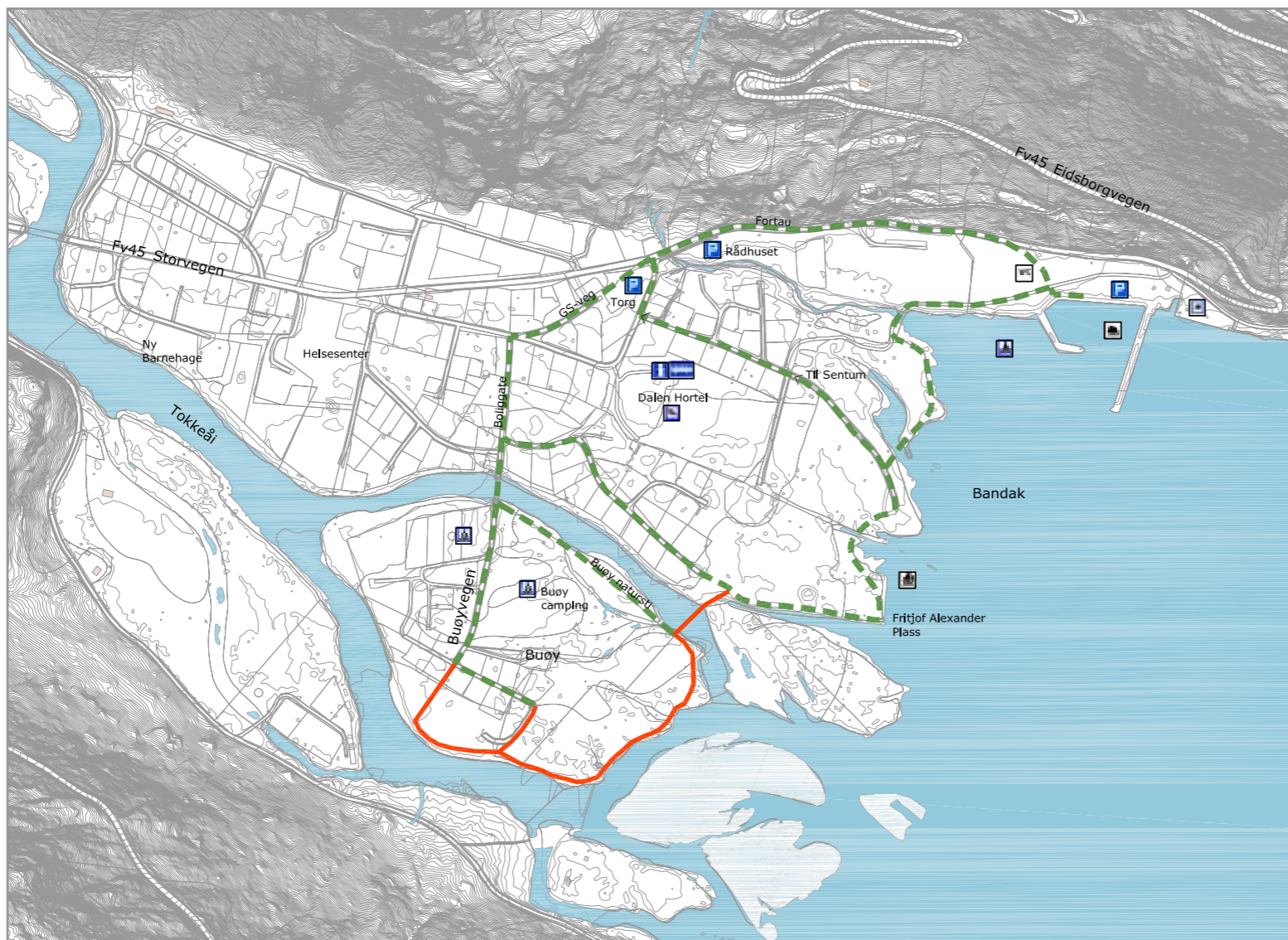

Foto: Roger Jensen
Bru over Eidsborgbekken fra Dalen.

Foto: Bjørg Wethal
Buøy natursti.

Tokke - Bufjordstigen

Beskrivelse

Rundløype som kan starte på Dalen bryggje der det er godt med parkering. Dalen bryggje var utskipningsplass for brynesteinen fra Eidsborg. Nå er det tilrettelagt med båtplasser, badeplass og toalett, delvis UU-tilpasset. Turvegen går langs Bandak og krysser over Eidsborgbekken og fortsetter forbi Tangane. Et viktig friluftsområde med idyllisk furuskog som er mye brukt i sommerhalvåret. Ungdommene har etablert seg her med bålpluss, sittegrupper og gapahuk. Fra turvegen har du innsyn til Dalen hotell som ligger som et fondmotiv fra Bandak.

For rullestolbrukere er det mulig å følge bolig gatene tilbake til sentrum eller å gå over til Buøy via Buøyvegen. Andre turgåere kan velge å krysse Tokkeåi på vadesteinene over elva.

Sørenden av Buøy er ikke tilgjengelig for rullestolbrukere, men brukes bla til opptreningsløype.

Turen avsluttes i Dalen sentrum, med en intim handlegate, turistinformasjon, busstasjon, taxiholdeplass og kafe. Det er lett tilgjengelighet til både rådhuset og Tokke helsesenter med bla. legekantor og omsorgsenter.

Utfordring

Det er behov for utbedring av overgangen mellom bru og turveg. Dette gjelder brua over Eidsborgbekken og bruene ved Tangane. Bakken ned mot Eidsborgbekken bør slakes ut.

Foto: Bjørg Wethal
Bru over Eidsborgbekken. Litt ujent dekke og behov for utbedring av overgang turveg - bru.

Dalen bryggje er godt tilrettelagt for friluftsliv, men mangler tilbud for funksjonshemmede. Dette gjelder båt- og badeplasser og toalettanlegg.

Det anbefales flere sitteplasser langs turvegtraseen i sentrum, samt en miniturløype. Sitteplassene må være tilrettelagt for rullestolbrukere. Dette gjelder generelt langs hele turvegtraseen.

Kvalitet

Turvegen går i naturskjønne omgivelser langs Bandak og med flott utsikt øverst i Telemarkskanalen.

Rute merket som universell går i slakt terreng og vil med noen små utbedringer være et flott tilbud for alle uansett funksjonsevne og aldersgruppe.

Foto: Bjørg Wethal
Barnehagen på tur langs traseen i sentrum.

Tema - informasjon

Tokke kommune er medlem av Vandreregionen og har utarbeidet flotte brosjyrer/foldere med kart og informasjon. Det bør fremgå hvilke traseer som tilfredstiller kravet til universell utforming eks. el-rullestol, manuell rullestol med ledsager og manuell rullestol uten ledsager.

Foto: Roger Jensen
Småbåthavn ved Dalen bryggje.

Fakta om turvegen

Planstatus: Reguleringsplan

Kontaktperson i kommunen:
Gunhild Austjord, Plan- og næringssjef

Antall km: ca. 5km

Turvegtype:
Asfaltert fortau - 1-3m bred
Asfaltert gangveg - 3m bred
Gruset gangveg - 3m bred

Sommer/vinterbruk:
Store deler av turvegen blir ikke brøytet.

277 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Stigningsforhold:
Relativt slakt.

Ledekanter:
God kontrast mellom asfalt-gress.
Uklar overgang mellom grus-gress.

Nivåforskjeller:
Behov for bedre tilpasning overgang turveg og bru.

Min fri høyde:
Ingen hindringer.

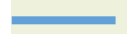

Foto: Roger Jensen
Småbåthavn med rampe.

Foto: Bjørg Wethal
Vadesteiner. Ikke UU-tilpasset

Tegnforklaring

- Turveg med UU
- Turveg med potensial for UU
- Turveg uten potensial for UU
- Strekning som ikke inngår, men har potensial for UU

- Campingplass
- Kafe
- Pilegrimsvegen

Foto: Bjørg Wethal
I pilegrimenes fotefar langs fv. 362

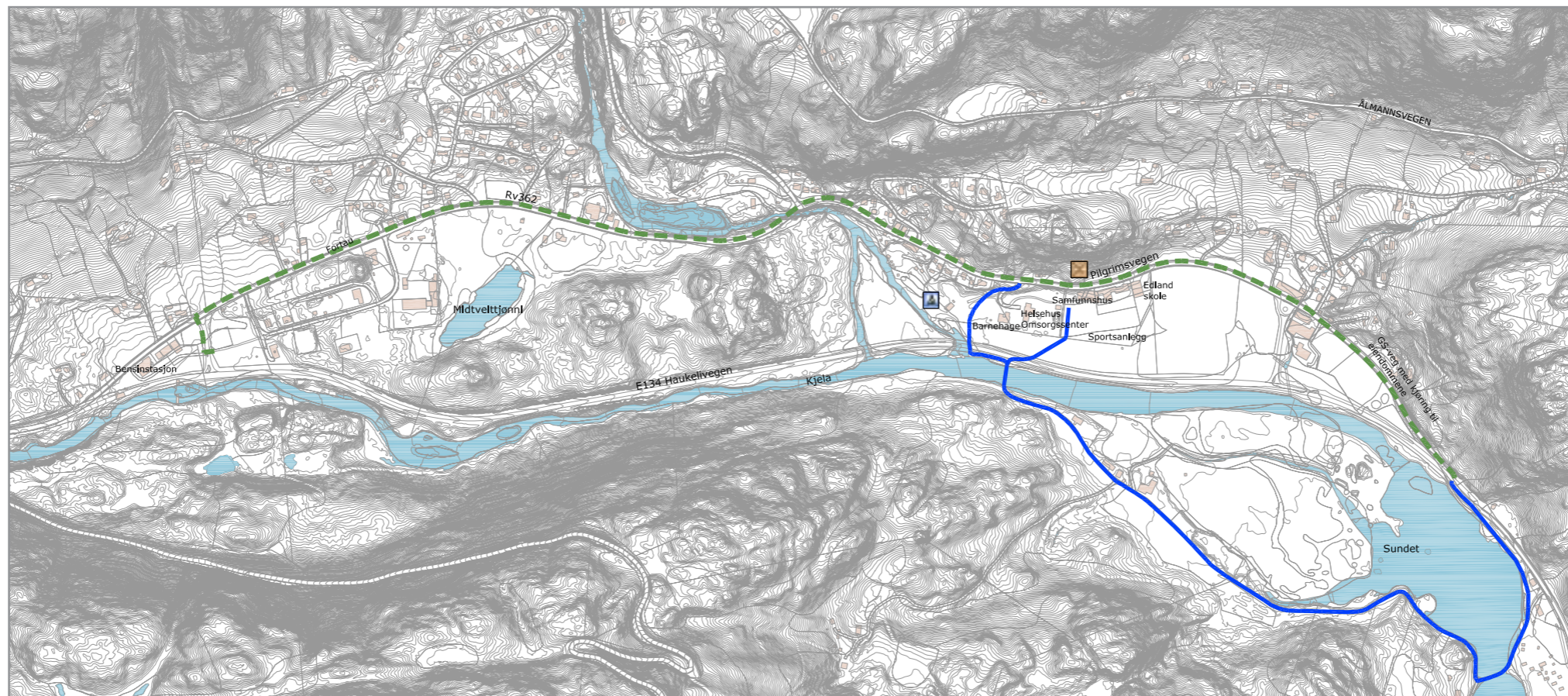

Foto: Bjørg Wethal
Barn med akebrett på veg til idrettsanlegget. Seig bakke, men tilfredstiller kravet til 1:20.

Foto: Bjørg Wethal
Gang- og sykkelveg med kjøring til eiendommene i sydøst.

Vinje - Edland

Beskrivelse

Vinje kommune har et bredt tilbud av turmuligheter, men universelt utforma turveger i nærmiljøet er mer begrenset. Det er imidlertid etablert fortau langs nordsiden av fv. 362, bygdevegen i Edland. Fortauet går over i gang- og sykkelveg med kjøring til eiendommene etter å ha passert innkjøringen til E134 fra sydøst.

Vegen ligger i god tilknytning til etablerte og nye boligfelt og blir mye brukt av skolebarn i området. Edland skole med idrettsanlegg og lysløype, det nye samfunnshuset med Edland bibliotek, barnehagen, omsorgssenteret, helsehuset og forsamlingslokalet ligger tett inntil vegen. I tillegg er bygdevegen med fortau en del av pilegrimsvegen til Røldal.

Foto: Bjørg Wethal
Pilegrimsvegen. Det nyoppussede forsamlingshuset til venstre.

Kvalitet

Det er positivt at så mange funksjoner og aktiviteter er knyttet til turvegen. Det er videre spennende å tenke på at en går i fotefara til pilegrimer og andre som tok seg over Haukelifjell til bygdene på øst- og vestsida av fjellet. Bygdevegen som turveg kan også knyttes til sideveger for å øke variasjonen, lengden og naturkontakten. Dette vil i såfall kreve avtale med grunneiere.

Utfordring

Uklare krysningspunkt, tildels utflytende arealer forbi næringsbygg, opphøyde fortauskant og noen seige bakker er en utfordring for full universell utforming. De bratte skråningene og E134 bidrar til å begrense mulighetene for universell utforming av turvegnettet.

Tema - gangfelt

På korte nedsenkinger ved gangfelt, bør det ikke være brattere stigning enn 1:12 når det samtidig er 2cm nivåsprang i nedre ende mot kjørevegen. Det skal være 2cm kant av hensyn til synshemmede.

Skisse: Håndbok 278.
Statens vegvesen

Fakta om turvegen

Kontaktperson i kommunen:
Toril Nicolaisen. Næringskonsulent

Antall km: ca.2,5km

Turvegtype:
Asfaltert fortau - 2,5m bred
Asfaltert gang-og sykkelveg 3m bred

Sommer/vinterbruk:
Helårslveg

223 personer bor under 300m fra turvegen.

Universell utforming

Ledekanter:
Opphøyd fotauskant. Gatelys

Nivåforskjeller:
Det er for store nivåforskjeller mellom fortauskant og kjøreveg i omtrent samtlige avkjørsler. Klage er fremkommet også fra syklistene og rulleskibrukere.

Min fri høyde:
Ingen hindringer.

Foto: Bjørg Wethal
Forsamlingshuset

Foto: Bjørg Wethal
Sundet. i elva Kjela.

Foto: Bjørg Wethal
Gapahuk og bål plass ved barnehagen.

Oppfølging

Sentrumsnære turveger med universell utforming kan knyttes til svært mange innsatsområder. Prosjektgruppa representerer et mangfold av innfallsvinkler, og gruppa har som et mål å knytte ressurser til turvegene som arena for god stedsutvikling.

Samtidig er det opp til kommunene å velge ambisjonsnivå og styre den lokale prosessen.

Prosjektgruppas mål er likevel at hver kommune skal ha minst en godt universelt utformet turveg, sentralt plassert i kommunen.

For å gjennomføre bærekraftige lokale turvegprosjekter er det noen forutsetninger som bør ivaretas. Dette øker sjansen for et godt resultat. Prosjektgruppa vil i kontakt med kommunene anbefale fokus på disse forhold:

Dagsorden: - Noen må ta et initiativ og presentere ideen om turveg, basert på lokale ønsker og muligheter. En turveg er et tiltak for offentlig bruk med allmenn nytte. Et godt prosjekt er avhengig av drivkrefter og gjerne ildsjeler, som deler ideen og sikrer at den får rett forankring.

Forankring: - Det er grunnleggende at grunneier viser velvilje. Kommunen vil ha en sentral rolle, uansett om det er private eller offentlige grunneiere/initiativtakere. For å sikre utbygging og bevaring, må turvegen vedtas i kommunens arealplan/reguleringsplaner. Ulike tilskuddordninger krever også kommunal godkjenning. Eierforhold og ansvar for selve "tiltaket turveg" må avklares for langsiktig drift og vedlikehold.

Medvirkning: - En turveg er et allemannseie. Både i planfase, anleggsarbeid og drift kan det være en fordel at brukere og interessegrupper får mulighet til å engasjere seg. Avtaler bør inngås. Grunneierne og andre som har formelle rettigheter til anlegget, har likevel en særstilling.

Kompetanse: - For å kjenne formaliteter, kunne velge god trase, riktig utført anlegg, tydelig skilting, rasjonell drift og vedlikehold m.m. kreves det god kunnskap. Opplæring og erfaringsformidling er sentralt, samtidig som det har overføringsverdi til andre arbeidsområder.

Motivasjon: - En turveg er et varig prosjekt. Det kan ta lang tid fra ide til virkelighet. Når turvegen først har kommet, er det ofte ønskelig at den har et evig liv. Det kan være krevende for enkeltpersoner å opprettholde fokus og interesse for å ta ansvar over mange år. Derfor vil stimulerings tiltak være viktige for motivasjon. Lokal organisering og deltakelse i nettverk kan bety mye for kontinuitet og langsiktig jobbing.

Tilskudd: - Mange økonomiske støtteordninger kan ha relevans. Tilskudd kan være aktuelt for eksempel til planlegging, anleggsbygging, drift, vedlikehold, utvikling og arrangement på og ved turvegen. Prosjektgruppa vil lage en oversikt over aktuelle tilskuddmuligheter. (Se referanser)

Arrangement: - I tillegg til daglig, både organisert og uorganisert bruk, kan spesielle begivenheter øke turvegens status og verdi. Arrangement kan også styrke folks oppmerksomhet og kjennskap til turvegen, samtidig som bruken av den økes.

Innsatsområder og ressurser

Turvegene er en del av nærmiljøene. Der bor vi, og svært mange lever mesteparten av livet nær boligen. Summen av individers ulike liv gjør et utall av aspekter aktuelle. Mange personer og satsingsområder kan derfor bidra til utvikling av turveger. Mye kan gi mening.

Ressurser til turvegene kan derfor komme fra en mengde virksomheter, fagmiljøer og temasatsinger. Oversikten her er ikke fullstendig, men en måte å systematisere noen tilnæringsmåter til interesser som kan fremme turvegsaken:

Bomiljø Estetikk Folkehelsearbeid Formidling Friluftsliv Frivillig arbeid Idrett og fysisk aktivitet Institusjoner og virksomheter Skoler Barnehager Sykehjem Interessegupper Kulturliv Kulturlandskap Kulturminner Likestilling Lokalhistorie Lyskultur Læring Medvirkning Natur- og miljøvern Produktutvikling Servicefunksjoner Sosiale møteplasser Stedsutvikling Teknikk Trafikksikkerhet Transport Turisme Landbruk Universell utforming m.m.

Fokus og virkemidler kan knyttes til for eksempel ideen om turveg, turvegen som teknisk anlegg, aktiviteten på turvegen, attraksjonen ved turvegen, brukerne av turvegen og tilrettelegging ved turvegen.

Referanser

Prosjektgruppa på fylkesnivå har flere mandat som gjør turveger med universell utforming aktuelle. De fleste referansene og politikkområdene har også tilskuddordninger. Vi nevner her sentrale satsinger både nasjonalt og i Telemark:

- Nasjonal gåstrategi. Statens vegvesen fra 2012. Strategien har to hovedmål: - det skal være attraktivt å gå for alle, og flere skal gå mer. Fokus på hverdagsgåing i tettsteder og byer.
- Nærmiljøetsatsing i friluftsliv. Direktoratet for naturforvaltning fra 2011. Mål å øke mulighetene for naturopplevelse og fysisk aktivitet der folk bor.
- Folkehelseloven. Fra 1. januar 2012. Formålet er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Ny stortingsmelding våren 2013 om tverrsektoriell folkehelsestrategi.
- Norge universelt utformet 2025. Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013.
- Spillemiddelordningen. Kulturdepartementet. Overskudd fra Norsk Tipping som bevilges til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.
- Strategiplan for idrett og friluftsliv i Telemark. Telemark fylkeskommune, 2011-14. Satsing på bl.a. turveier, turstier og turløyper som skal stimulere til hverdagsaktivitet.
- Folkehelseprogram for Telemark. Fylkeskommunen arbeider med ny regional folkehelse-strategi fra 2014. Fysisk aktivitet og sosiale møteplasser er sentrale tema.
- Stedsutvikling. Nye muligheter i bygd og by; - kreativ og bærekraftig stedsutvikling i Telemark.
- Aksjon skoleveg. Telemark fylkes trafikksikkerhetsutvalg. Tilskuddordning som bidrar til sikrere skoleveger i kommunene.

Andre satsinger for myke trafikanter

Det fins en mengde tiltak som viser at det er økende interesse for gåing, sykling og annen aktiv transport, rekreasjon og trening. Flere av disse tiltakene kan også knyttes til utvikling av turveger. Vi nevner her kun et utvalg: kyststier, Vandrerrregionen i Vest-Telemark, pilegrimsvandring, 10-topper'n, grønne ganger i Midt-Telemark, Bypakke Grenland, kulturstier, Gåbuss, sykkelbyer, mosjonsløp, sykkelritt, sykkelopplæring, geoparken, Vidda Vinn, marsjer, regionalparken ved Telemarkskanalen m.fl.

Kontakter

Prosjektgruppa består av følgende personer med hovedarbeidsområder:

Fylkeskommunen:

Kjersti Berg, areal og transport

Lene Hennum, stedsutvikling

Anne Karin Andersen, folkehelse

Ole Bjørn Bårnes, friluftsliv

Therese Surdal Lahus, idrett

Åsne Dolve Meyer, kulturminner

Evy Bratland, eldrerådet

Else Gro Bakke, rådet for personer med nedsatt funksjonsevne

Statens vegvesen:

Nils Harald Eidet, seksjon plan og forvaltning

Fylkesmannen i Telemark:

Roger Jensen, folkehelse (prosjektleder)

Hovedansvarlige for utforming av rapporten er Kjersti Berg og Roger Jensen. Kommunearkene er levert av AsplanViak AS, og prosjektgruppa har kommet med innspill og lest korrektur. Redaksjonen avsluttet mars 2013.

Prosjekt "Sentrumsnære turveger med universell utforming i Telemark" er støttet av Miljøverndepartementet, tiltak KI – Nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming i fylker og kommuner.

Folkehelseprogrammet for Telemark har betalt trykking av rapporten.

